

Belgia 3 fr. / Behmen-Mähren 4 kr. / Bulgaria 8 lewa / Danmark 50 ore / Finland 4.50 mk. / Frankrike 5 fr. / Hellas 600 drs. / Italia 3 lire / Kro.: 10 kunas / Nederland 25 cents / Norge 50 ore / Portugal 2 esc. / Romania 25 lei / Sverige 55 ore / Sveits 50 rappen / Serbia 10 dinar / Slovakia 3 ka. / Spania 1.50 pts. / Tyrkia 15 kurus / Ungarn 50 fillér / Sersteiermark, Ostland 40 Pfg.

Signal



**De
utalte ofre . . .**

Skibbrudne offiserer fra en
senket britisk fraktdamper.
De blir hjulpet i land
av en portugisisk
matros

Til beretningen på side 12



1. DESEMBERNUMMER
NUMMER 23/1943

SIGNAL

BRINGER:

Krigen som verdenskamp

	Side
„No France“. Amerika og de gaulismen. Av Giseler Wirsing ..	2
Nye våpen mot bombefly	3
18 = 43? En av den fiendtlige propagandas mislykte sammenlikninger	6
Den „globale strategi“s feiltagelser. Av Giseler Wirsing ..	8
De utalte. Offer for den anglo-amerikanske krigføring	12
Vegen mot vest	14

Det nye verdensbilde — Europas framtid

Oppdragelse. Litt om det europeiske menneskeideals karakter ..	36
--	----

Hvordan vi lever

Beograd — byen mellom orienten og oksidenten. Av en vandrende soldats dagbok. Av Walter Kiaulehn	18
Kultur i det små. Med arkitektens tryllestav	26
Møte. Til en film om Robert Schumann	30

COPYRIGHT 1943 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

I kamp mot bolsjevismen

ARILD HAMSUN



Når en nordmann har trådt sine barnesko og gjør seg klar til å bli en mann, griper han etter sydvesten. Dette er ikke bare skikk og bruk hos dette gamle, sjøfarende folk, men også det unge, gjærende blod lengter ut. „Ung mann kommer og

går“ er den rammende tittel på en norsk roman som Arild Hamsun har skrevet. Den som leser boka hans, merker snart at det her ikke er noen stuegris som har ordet. Etter artium studerte Arild Hamsun først på en landbruksskole, dro derpå som sjømann til Afrika og krysset en tid i Middelhavet. Han oppholdt seg lengere tid i Tyskland og Frankrike. Etter sin heimkomst virket han som journalist og ga ut et bind dikt. I januar i år tok den 29-årige høyreiste og kraftige mann som frivillig soldat mot bolsjevismen avskjed med sin gamle far Knut Hamsun. Med den overbevisning at også hans fedreland i denne kamp blir sikret en lykkelig framtid i det europeiske skjebnefelleskap, dro han i felten med Waffen-SS. Han var først satt inn i rommet ved Leningrad, deltok seinere i de harde og blodige kampene ved Bjelgorod og Mius og i tilbaketrekningsbevegelsene ved Charkov. Han ble i september i år tildelt jernkorset av annen klasse for fremragende tapperhet overfor fienden.

„NO FRANCE“

For noen måneder siden erklærte „Signal“ at englendernes og amerikanernes franske håndlangere i Nord-Afrika ikke på noen måte vilde bli anerkjent av Roosevelt og Churchill som likeberettigede partnere. No offentliggjør „Signal“ et viktig dokument om denne saken

I slutten av juli anerkjente England og USA de Gaulle-komiteen som franskmennenes representanter i Nord-Afrika. Men Sovjetunionen anerkjente den derimot som „fransk regjering“. Forskjellen var påfallende og ble meget diskutert. Temaet Giraud — de Gaulle er siden da blitt berørt med synlig ubehag av britiske og amerikanske politikere. Grunnen til dette blir klar, når en leser følgende fra det amerikanske tidsskrift „Time“ (19. juli), som, med brutal åpenhet diskuterer presidentens innstilling overfor de gaulistene og giraudistene.

„Time“ berettet dengang at Giraud ved sitt besøk i Washington uttrykkelig ble behandlet bare som militær og ikke som politisk gjest. På samme tid var det i Washington startet en heftig propaganda mot de Gaulle. „Time“ påstår sågar at Roosevelt om sommeren flere ganger hadde villet få Churchill til å avsette de Gaulle. Dette var så blitt forhindret av Eden. „Time“ spør no, hvorfor Giraud egentlig ble behandlet så dårlig, når en samtidig vilde kvitte seg fullstendig med de Gaulle — og gir følgende svar på dette:

„Presidenten er overbevist om at løsningen av de europeiske problemer vil være vesentlig lettere, hvis deres grunnlinjer fastsettes av De forente stater, England og Sovjetunionen alene. Presidenten ønsker ganske visst frihet for de europeiske stater, men han tror at en ikke på noen måte skal spørre dem alle. Deres meninger vilde bare komplisere en løsning, eller sågar gjøre den umulig. Han tror at det europeiske samarbeid ikke kan oppnås ved den frivillige tilslutning fra alles side. Derfor tror han at grunnlaget hertil skal påtvinges de europeiske folk av de tre stormakter.“

Denne avsløring følges av den avgjørende setning: „Av denne grunn vilde Roosevelt foretrekke at Frankrike ikke blir delaktig, når slike løsninger skal utarbeides, dvs. han ønsker hverken de Gaulle eller Giraud. I virkeligheten ønsker han — som han selv har sagt — intet Frankrike. (In effect, as he himself had said: no France.)“

Her blir det svart på hvitt bekreftet, hva vi har sagt i lang tid. Amerikanerne og englenderne vil riktignok gjøre bruk av de frafalne franskmenn i Nord-Afrika, men bare som villige redskaper. Ikke engang når det gjelder deres eget lands framtid og skjebne skal de innrømmes en rett til å ha et ord med i laget — enn si da samme rett. Den forlegenhet, som no har vært å spore i flere måneder, kommer av at en frykter for at de kjensgjerninger, som „Time“ så åpenhert anfører, skulde bli for tidlig kjent i det franske moderland. Hvor pinlig vilde det ikke være, hvis franskmennene i Frankrike kom til den erkjennelse at de Gaulle og Giraud i virkeligheten bare blir brukt som dukker, forat anglo-ameri-

kanerne skal kunne sette seg i varig besittelse av det franske kolonirike i Afrika! Slik forklares det no også hvorfor den engelske kringkasting ganske visst gjør reklame for de Gaulle, men at han i virkeligheten hverken har noe å si London eller i Washington, hvilket han atter og atter har gitt uttrykk for i sine bitre taler.

Moskva og de Gaulle

De som drar fordel av denne situasjon, er sovjetrusserne og de franske kommunister. Sovjetunionen tvang Roosevelt og Churchill til å anerkjenne Algerie-komiteen. Stalin har samtidig sendt en av sine dyktigste agenter til Algerie, og med Wysjinski sendt ham den tredje-viktigste mann i Sovjetunionen som ut-sending til Middelhavskommisjonen. I Moskva spekulerer en altså i den dype skuffelse, som de Gaulle og Giraud føler overfor vestmaktene, av hvem de følte seg ikke bare politisk, men også militært bedratt, etterat de franske soldater bare var blitt utrustet med så foreldet materiell at de også ved de allerminste foretagender måtte notere harde tap. Giraud har alt ytret den formodning at hans tropper med hensikt ble så dårlig bevæpnet, forat en størst mulig del av dem skulde gå til grunne og seinere ikke være noen medvirkende faktor. de Gaulle har siden da sluttet seg mer og mer til Moskvas agenter og likeledes alt offentlig betegnet Sovjetunionen som „Algeriekomiteens hjerteligste venn“.

Men for dette må han no på sin side betale sin avgift til kommunismen. De viktigste sivile stillinger i Algerie er i dag alt besatt av kommunister. Thorez spiller en betydelig rolle, og i oktober er også André Marty kommet til Algerie — den kommunistiske representant, som i 1919 fikk i gang et mytteri i den franske svartehavsflåte. Etter sin ankomst til Algerie erklærte Marty at „han no var på den plassen hvor han med best mulig resultat kunde delta i det franske folks befrielseskamp.“ Liknende taler holder kommunisten Lecache i Algerie-kringkastingen.

Mens altså Roosevelt og Churchill sier „No France“, blir de gaulismen thult innenfra og tvangsmessig gjort til en dependance av Moskva. Skulde de gaulismen noensinne få fotfeste i Frankrike, vilde det slik som situasjonen er i dag være ensbetydende med kommunistisk herredømme og alle de derav følgende konsekvenser for flertallet av det franske folk, som det da vilde bli øvd vold mot. Først når det var kommet så langt, vilde også Moskva erklære „No France“ og henge de Gaulle og Giraud opp i nærmeste tre som reaksjonære.

Vi sier: La France — oui!

G. W.



NYTT VÅPEN MOT BOMBEBFLY

Våren 1943 begynte de nordamerikanske luftstridskrefter å foreta dagangrep på vesteuropeisk område. Deres taktikk — å fly i tett sluttede formasjoner, gjorde det til å begynne med vanskelig for jagerflyverne å oppnå gode resultater. Først når bombeflyforbandene er splittet og forsvarsild spredt, er det utsikt til gode resultater. — Høsten 1943 — et halvt år seinere, rår det tyske luftforsvar over et virksomt våpen til sprengning av innflyvende bombeflyforband. Det nye våpen har en forferdelig virkning. Ofte faller flere bombefly samtidig til jorden — sprengt i stykker. Det er vanskelig å unngå dette nye våpenet. Hvor det treffer, hjelper det for det meste heller ikke å springe ut med fallskjerm

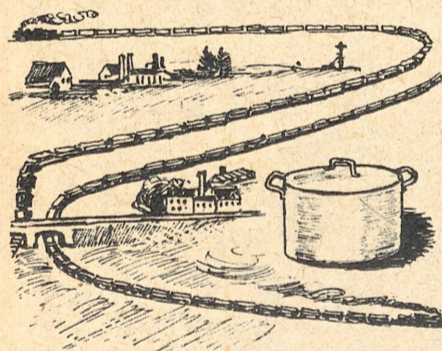
„AMERICANA“

ET REGNESTYKKE

MED 121 SOM UTGANGSPUNKT

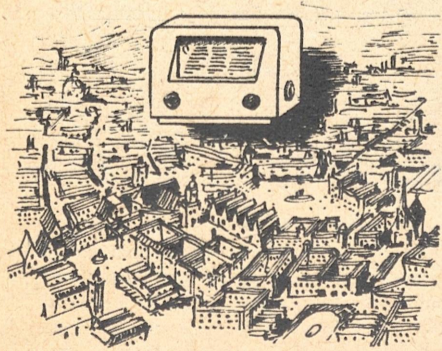
Bombeflyenes terrorangrep mot tyske byer skulde garantere britene og nordamerikanerne den vegen som var utpekt for 1943. 18 = 43 var parolen. I USA elsker en å jonglere med tall. Plutselig meldte OKW-kommunikéet tilintetgjørelsen av minst 121 USA-bombefly. På en dag og ved et eneste terrorangrep. Hva dette antal tilintetgjorte „flyvende festninger“ virkelig betyr — om dette regnestykke med 121 som utgangspunkt, beretter „Signal“ i følgende artikkel

En „flyvende festning“ av den typen som ved et eneste terrorangrep led et så følbart nederlag, har — uten våpen, bomber og brennstoff — en vekt på ca 18 tonn. Disse fly har fire Wright-syklonmotorer med innbygde ekshausturbiner. Motorene har en startytelse (dvs. kort toppytelse) på 1200 HK, flyprestasjonen i 7000 m høyde ligger på



121 bombefly = 907.50 tonn duraluminium. I fredstid vilde det f.eks. være 2 ganger 45 godsvogner med 2 millioner kasseroller

omtrent 1100 HK. Flyets største hastighet andrar til ca 450 kilometer i timen i en høyde av ca 9000 meter. Til forsvar mot jagerfly er flyet utrustet med 10—12 tunge maskingevær. Besetningen består av fire offiserer og fem mann,



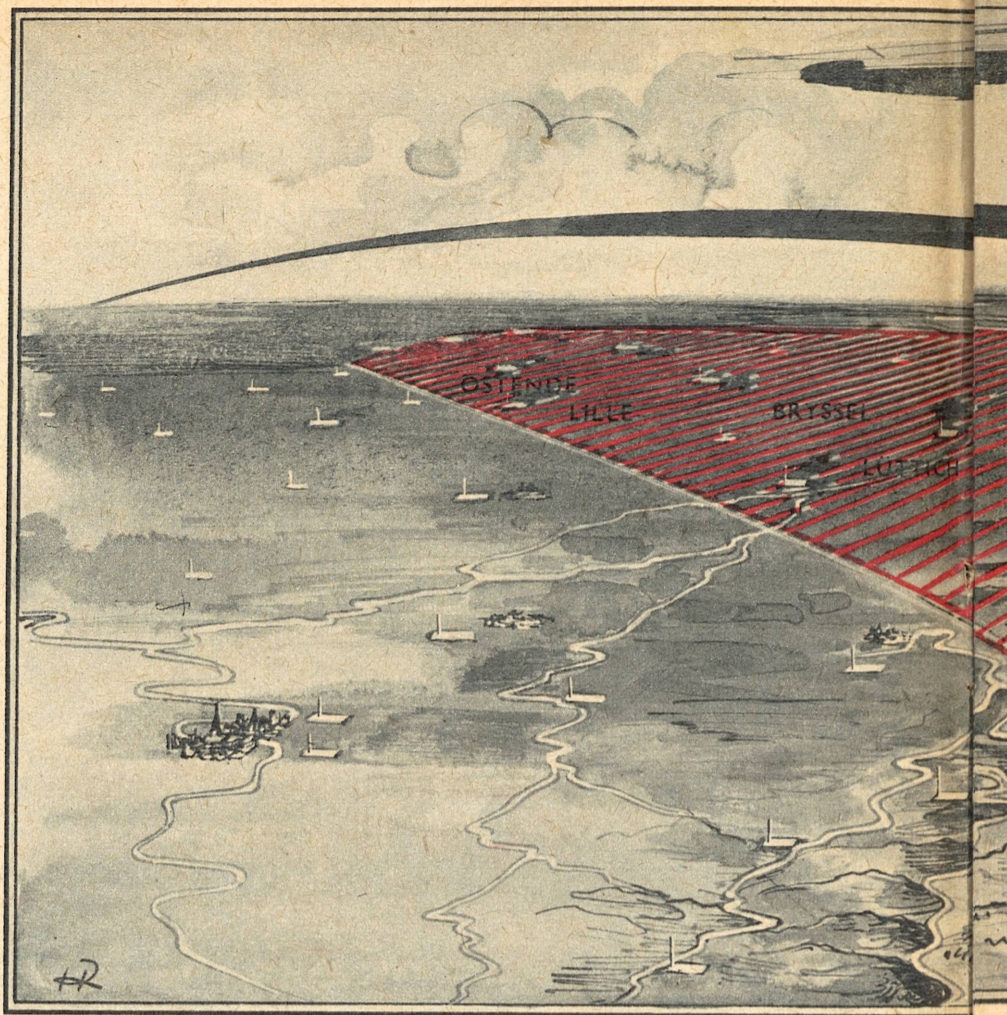
121 bombefly har apparater og redskaper med en verdi som vilde rekke til å forstrekke 200 000 familier, det er en storby med 112 million innbyggere, med radioapparater

nemlig 2 piloter, 1 observatør, 1 bombeskytter, 2 motorpassere, 2 radiotelegrafister og 1 hekkskytter. Under en luftkamp står hele besetningen unntatt en pilot ved maskingeværene.

Av den „flyvende festning“s vekt på ca 18 tonn — uten våpen, bomber og brennstoff — faller minst 40 prosent på duraluminium, det er ca 7.5 tonn. Tapet av 121 bombefly på én dag betyr altså også tapet av 907.5 tonn duraluminium for den amerikanske krigspotensial. Disse 907.5 tonn duraluminium, som den tyske rustningsindustri fikk som en velkommen gave, fyller 90 jernbanevogner, hver vogn regnet til 10 tonn — det er to lange godstog. Av dette aluminium hadde en kunnet framstille ca 2 millioner kasseroller.

Men bak dette anglo-amerikanske tap ligger det noe langt mer, for aluminium blir utvunnet av bauxitt i forholdet 1:4. Amerikanerne må altså til utvinning av de 90 godsvogner fulle av aluminium smelte 360 godsvogner bauxitt. Til smeltingen av denne mengde trenger de imidlertid ca 25 millioner kilowatt-timer strøm, det tilsvarende daglige strømbehov i et industriland med ca 20 millioner innbyggere.

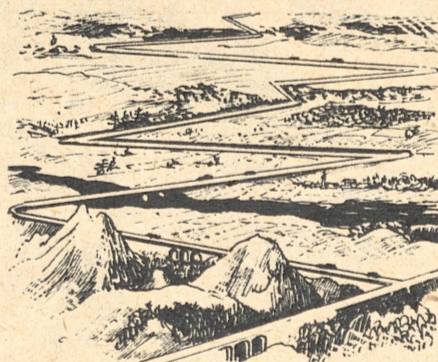
Legmannen, som kaster ett blikk inn i et teknisk overordentlig komplisert kampfly, ser et virvar av kabler og apparater av forskjelligste slag og størrelse. I styrehuset sitter f.eks. piloten foran utallige kontrollmålere for oljetrykk, brennstoff og hydrauliske pumper. Der er de mange apparater, som flyveren helt enkelt kaller blindflukt-utrustning med kunstig horisont, magnetiske og gyrokompass, høyde-, hastighets-, stignings- og fallmålere. Ved



System i jagerflyvernes offensiv

siden av ladetrykkmålerne for kompressorene og omdreiningmålerne for motorene har man flymekanismen, hvis nervestrenger løper sammen i spaken. Der er start- og landingsklaffene, hevert og bryter for inn- og utkjøringen av hjulene og for omstillingen av propellvingene.

Iaktakeren har ikke færre apparater å betjene, som er uunnværlige for navigasjonen og væriaktakelsen. Bombe-



121 bombefly = 36 300 000 arbeidstimer. I fredstid bygde Tyskland herfor 180 kilometer autostradaer

sikteapparatet med de optiske finheter er f.eks. et helt lite kunstverk. Radiotelegrafistene er omgitt av morse-, radiotale-, sender- og mottakelsesanlegg, som er så små at en ofte under vurderer byggmesterens møye. Mekanikerne har foruten våpnene dessuten et helt arsenal av apparater, hvis ytre betjening de ganske visst er fortrolig med, men hvis indre funksjon de neppe kunde forklare. Hele denne kompliserte utrustning av et moderne bombefly ut-

gjør ca 20—30 prosent av et flys framstillingsomkostninger. For det samme arbeid og like meget penger som var investert i de nedskutte 121 „flyvende festninger“s apparater og materiell (bare ved et eneste angrep) vilde en ha kunnet levere 200 000 familier hver et godt radioapparat.


Flymotorer er ingen bilmotorer. Serieframstillingen som benyttes ved bilmotorene i de store amerikanske fabrikker, kan ikke anvendes på flymotorene på samme måte. Vel blir også disse i alminnelighet framstilt på løpende band, men hver av disse mange tusen smådeler må før innbyggingen i toppytelsesmotorene underkastes en meget nøyaktig undersøkelse for å unngå material- og herdingsfeil. En ørliten forseelse ved den allerminst del i motoren vilde hevne seg og få motoren til å svikte. Bare det omhyggelige arbeid av gode fagkrefter kan sikre motorens varige pålitelige arbeid. Denne kjensgjerning lar også produksjonen av flymotorer bli til en flaskehals i den amerikanske rustningsindustri.

Byggingen av en flymotor kan altså ikke sammenliknes med fabrikkasjonen av 30 eller 50 bilmotorer, men ved det omhyggelige arbeid med framstillingen og ytekräften heller med høy-ytelseturbiner. Når 121 fly med 484 verdifulle motorer blir skutt ned, er dermed 532.400 HK tilintetgjort. Alene dette er



System i jagerflyvernes offensiv. Jagerflyvere som skal angripe bombeflyene, er fordelt over hele det vesteuropeiske område. Hvor enn de nordamerikanske bombefly kommer inn, støter de på sine furligste motstandere, jagerflyverne. Jo lenger de trenger inn i Europa, desto flere jagerflyforband blir da alarmert og griper planmessig inn i luftslaget. Hvert eneste minutt på hele fram- og tilbakeflyvningen henger jagerflyverne som klegger ved de angripende bombeflyforband og brykker stykke etter stykke ut av angripernes falanks. Grunnlaget for denne art jagerfly-offensiv danner en hurtig og nøyaktig arbeidende flymeldtjeneste, som i rett tid alarmerer alle de jagerfly-innsatshverner, som ligger på flyvegen og som bringer jagerflyverne selv vel fram til fienden

 Alarmberedt sone etter overflyvningen
  Alarmberedt for luftforsvaret
  Kamprom

 Flyplass
  Flyplass i innsats
  Luftvernatteri

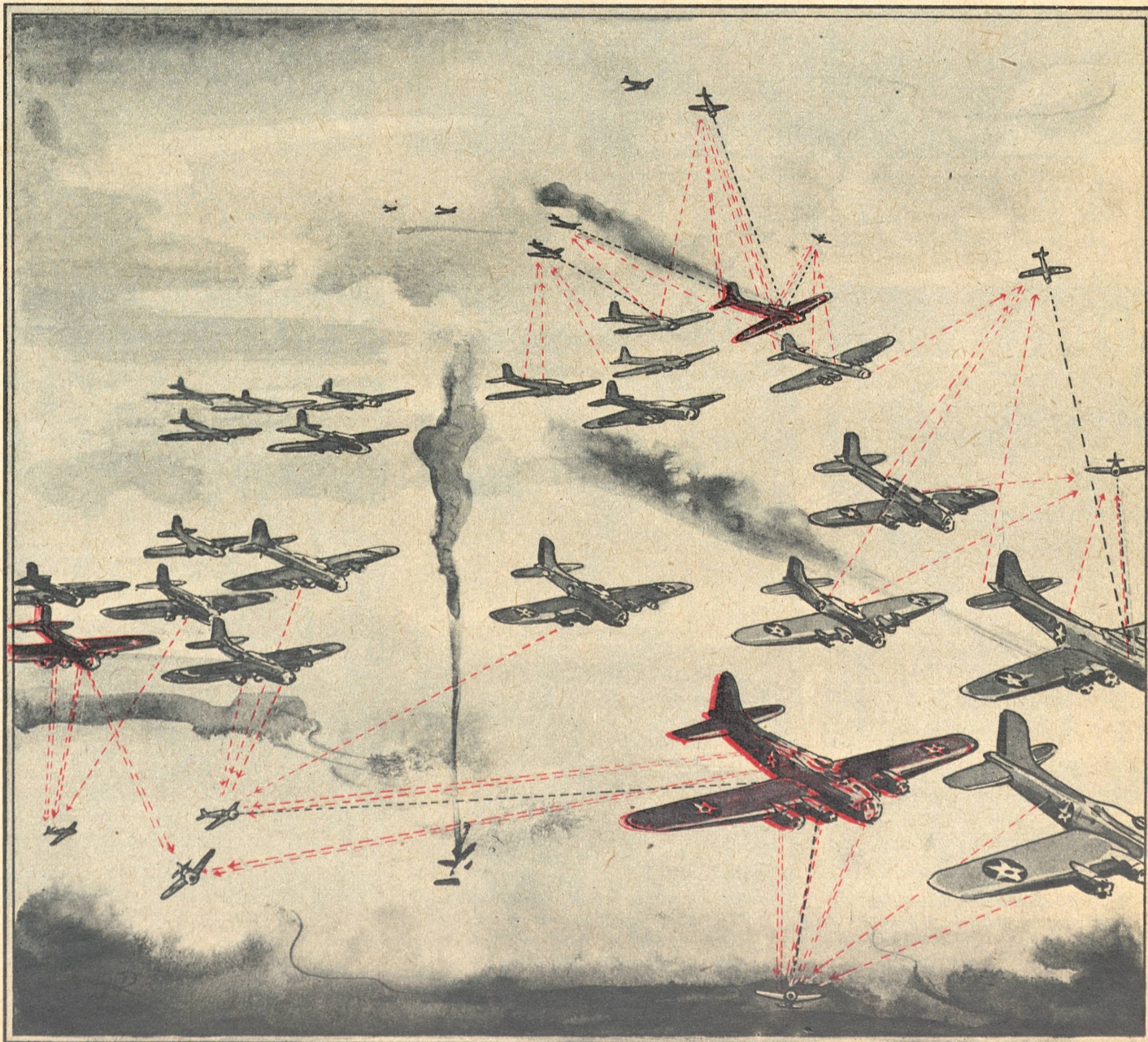
mer enn f.eks. byen Schweinfurt trenger av lys- og kraftstrøm.

Når en ser bort fra de høye personaltap, ligger den amerikanske rustningskapasitets nest-verdifulle tap i den spilte arbeidskraft. Regner en på grunnlag av bestemte oppgaver for framstillingen av en „flyvende festning“ bare 300 000 arbeidstimer, faller det på de nedskutte 121 bombefly 36 300 000 arbeidstimer. De tyske autostradaer gir en god sammenlikningsmulighet for den brukte arbeidstid. I samme tid som en trengte til framstillingen av de 121 fly, ble det i det nye Tysklands fredelige oppbygningsår ferdigbygd 180 kilometer autostradaer i dobbelt vegutførelse med jordbevegelser og bygginger.

PK-krigskorrespondent Erwin Baas

Mosaikk-arbeid...

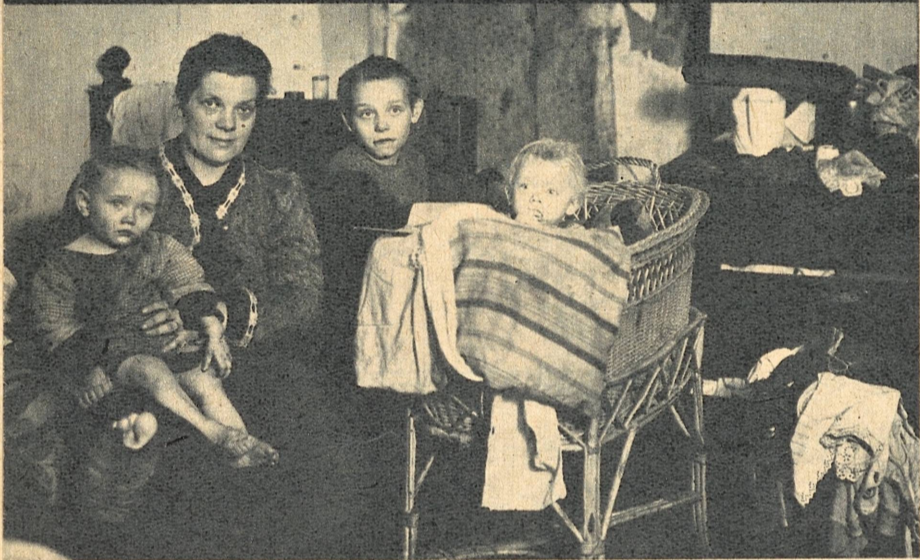
Et forband firemotors storbombefly er spekket med våpen. Det er som et pinnsvin, der retter sine pigger til alle sider. Å angripe et slikt forband er ikke lett for jagerflyverne. Hvert storbombefly rår over 10-12 storkalibrede maskingevær. I utkantene av forbandet flyr de såkalte „luftvern-kryssere“, som ikke fører noen bomber men er utrustet med ca 30 maskingevær. Jagerflyet, som kanskje vilde våge seg midt inn i dette forbandet, vilde få en forsvarsild fra flere hundre rør. Derfor angriper jagerflyverne de bombeflyene som flyr lengst ytterst, fordi således bare en del av bombeflyets forsvarskraft blir virksom. (Bombeflyenes sluttlinjer er i framstillingen streket inn.) Flere jagerflyvere angriper samtidig et bombefly. Det er ikke masseangrepet som er i stand til å bekjempe de innflyvende bombeforband, men jagerflyverne angriper på en måte i „mosaikk-arbeid“ og skyter det ene storbombefly etter det andre ut av forbandet



18 = 43?

Den engelske og amerikanske propaganda har stadig påstått at 1943 vil forløpe som 1918, Tyskland vil bryte sammen som dengang. „Signal” viser ved et par eksempler hvilke fakta en sammenlikning mellom 1918 og 1943 bringer fram

1918



I 1918 døde ifølge offisielle statistiske oppgaver på grunn av den engelske blokade 300.000 mennesker av den tyske sivilbefolkning av sult. Kålrabi var blitt et hovednæringsmiddel. Særlig i barnerike arbeiderfamilier rådde der en mangel som ikke kunde utholdes i lengden



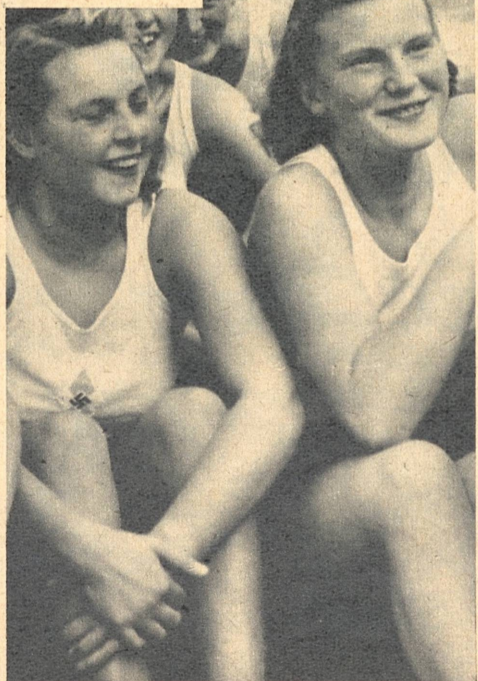
I 1943 står de levnettsmidler som hver tysk familie får seg tildelt regelmessig og tilstrekkelig, ikke bare på papiret. Enhver får det der tilkommer ham, og enhver er økonomisk i stand til å kjøpe det han har fått tilmålt. Dertil blir ikke levnettsmiddelsituasjonen ugunstigere jo lenger krigen varer — høsten 1943 kunde brødrasjonene økes betraktelig

1918



I 1918 opplevde store deler av ungdommen nøden dengang i hele dens hardhet og trøstesløshet. Mangan ung pike søkte ved salg av postkort og liknende å hjelpe til med familiens underhold

1943



I 1943 har også den kvinnelige ungdom sine egne oppgaver i det tyske folks krigsinnsats, enten det no er i byene eller på landet. Den får herunder også sin fortjente rekreasjon som den nyter med all livsglede

1918



I 1918 brøt der i 3400 bedrifter i Tyskland ut streiker, som stadig brakte stans i krigsproduksjonen. Utbetalingen av streikepenger på åpen gate var et av symptomene på den nær forestående ende

1943



I 1943 er streiker helt ukjente, for enhver i Tyskland vet hva det dreier seg om og hva det kommer an på. Ved siden av mennene, som arbeider på heimefronten, strømmer der etter arbeidets slutt ut av fabrikkene mange kvinner som gjør krigsviktig arbeid

1918



1918: i den alminnelige nød var et barn i de aller fleste tilfelle bare en bekymring mer. Hverken statens eller noen privat forsorg var tilstrekkelig til å avhjelpe slik nød. Følgene uteble ikke: barnedødeligheten tok til, fødselstallet sank stadig

1943



I 1943 står der i Tyskland til rådighet 25.000 spebarnstasjoner ledet av læger. Alene under krigen ble der opprettet 15.000 barneheimer. Til tross for krigen noterer Tyskland også i 1943 et stigende fødselstall

1918



I 1918 kunde man midt under krigen i Tyskland se unge gutter, som ikke var beskjeftiget nok i krigstjenesten, spille kort på gaten ved en sandkasse

1943



I 1943 gjør like unge og enno yngre tjeneste f. eks. i luftvernet. De står dermed på en front som i forsvarskampen mot de fiendtlige terrorangrep så blitt viktig og argjørende for heimen

1918



I 1918 la staten ut krigslån og loede andelstegnerne høye renter, for på denne måte å anspore til tegning. Renter i stedet for offer var løsningen dengang. På denne grunninnstilling led den gamle verden i Tyskland skibbrudd

1943



I 1943 heter parolen i Tyskland: offer i stedet for renter. De imponerende og også i 1943 stadig økende resultater av innsamlingen til krigsvinterhjelpen er en virkelig målestokk for den tyske folkestemning

Den „globale strategis“ villfarelser

Av Giselher Wirsing

I desember måned i år overskrider den annen verdenskrig varigheten av den første. Den 11. desember er de 4 år, 3 måneder og 11 dager gått i hvilke den første verdenskrig raste. I begynnelsen av dette år utga englenderne den parole at 1943 vilde slutte på samme måte som 1918. Det var ingen klok parole. Men hos mange lettroende oppsto den illusjon at denne annen verdenskrig virkelig bare var en gjentakelse av den første i større målestokk. Mangen en har i det år som nå går til ende, i hemmelighet kikket på kalenderen og forsøkt å regne ut hvordan begivenhetene i 1918 vilde gjenta seg i år. Kalenderen kunde imidlertid ikke gi noen opplysning herom.

Italia, østfronten, luftkrigen

Da så Italia, uten virkelig å være beseiret, brøt sammen i den annen halvdel av året, og marsjal Badoglio mindre tiltalende personlighet gjennomførte et så skjendig forræderi at en må gå langt tilbake i historien for å finne noe liknende, hevdet den britiske og amerikanske presse triumferende at deres forutsigelse for 1943 allikevel vilde gå i oppfyllelse. Men ved det omsving som skjedde i Italia i løpet av tre dager, fikk de imidlertid syn for noe annet. Den tyske forsvarsmakt hadde størsteparten av Apenniner-halvøya fast i sine hender. Viktor Emanuels forræderi brakte bare magre resultater for de alliertes hovedkvarter.

Samtidig foregikk det i øst i den annen halvdel av året en forandring av situasjonen som ved en overflattisk betraktning likeledes syntes å bekrefte den engelske forutsigelse. I svære, hardnakkede kamper fullførte de tyske arméer en langsom tilbaketrekning hvorved et stort område vestenfor Donets ble oppgitt. Det satte inn med uhyre materialslag som det ikke var forekommet make til i denne annen verdenskrig. Erklæringen fra den tyske forsvarsmakts overkommando om at det no dreide seg om en frontforkortning av kjempemessige dimensjoner, ble naturligvis til å begynne med ironisert. Men til sist ser en også her den dypere mening av dette kanskje vanskeligste

foretagende som de tyske arméer hadde å gjennomføre i løpet av denne krig. I de siste månedene fant det sted betraktelige troppebevegelser i Balkanlandene og de besatte områder i vest, som tydet på at et antall divisjoner ved frontforkortelsen i øst var blitt frigjort. Dessuten er den operative reserve blitt betydelig forsterket — noe som også var kjennelig av andre betydelige forskyvninger av tropper og materiell innen Europa.

Den tredje store slagmark var Europas byer. I vår hadde den britiske luftmarsjal Harris profetert at inntil høsten vilde den engelsk-amerikanske luftoffensiv ha utøvd en sådan virkning så vel på befolkningens moral som på Tysklands rustningspotensial at den tyske motstandskraft dermed vilde være knekket. Faktisk ble det gjennom dette system av hemningsløs tilintetgjørelse av sivilbefolkningen anrettet alvorlige skader noen måneder

igjennom. Men så viste det seg at forsvaret etter hvert ble sterkere og sterkere, inntil at enkelte angrep av amerikanske bombefly-forband i oktober kostet opptil 1500 mann flypersonal og at verdien av de ved et enkelt angrep ødelagte fly andro til det mange-dobbelte av den anrettede skade, nemlig til ca 70—80 mill. dollar.

Også på luftkrigens område er altså det av englenderne og amerikanerne ventede resultat uteblitt. I 1918, i hvilket år luftkrigen for første gang begynte å utvikle seg i et større format, kunde Tyskland tross sine piloters uforferdethet ikke møte de bedre amerikanske apparater med noe tilsvarende. I 1943 lyktes det i løpet av få måneder ved nye metoder og oppfinnelser å forbedre luftforsvaret i den grad at de angripende terrorbombefly hadde en stadig ringere chance til å nå tilbake til sine startplasser i heimlandet.

Den falske profeti

Så meget hva angår bildet utad. Etter som året gikk mistet prognosen 1918 = 1943 mer og mer av sin tiltrekning for dens oppfinnere. Riktignok er det i dette år lykkes englendernes, amerikanernes og sovjetrussernes vel-dige krigsmakt å tilføye den tyske forsvarsmakt en rekke harde slag, men ingen av dem var av avgjørende betydning. Forsvarskraften utviklet seg derimot i en for motstanderen så overraskende målestokk at dennes omhyggelig utarbeidede planer som skulde virkelig gjøres høsten 1943, ble fullstendig kullkastet. Og ikke bare det: Til lands, til sjøs og i luften trådte Tyskland fram med en rekke nye våpen. Til det hurtig fullkommengjorte luftforsvar av de europeiske byer kom ødeleggelsen av 16 000 sovjetrussiske panservogner under tilbaketrekningen i øst, og sluttelig etter en pause på flere måneder også u-båtenes nye angrepsvåpen, som var så virksomme at talene i London og Washington om at slaget på Atlanteren no var vunnet, atter hurtig forstumte og i stedet anslo de gamle kjente advarende toner. Det ble dessuten i den siste tredjepart av året klart også for den anti-europeiske krigføring at den fulle innsats av disse og andre enno ukjente våpen først vilde finne sted i året 1944.

Den koordinerte krigførings lov

En må betrakte krigen som et hele. Det amerikanske slagord om den „globale strategi“ har i det minste den riktige mening at for Europas fiender er våre krigsskueplasser bare deler av et større sammenheng. Krigføringen i Øst-Asia står i dette år i en ny belysning. Den „globale strategi“ var bygd opp på den formodning at 1943 i Europa virkelig vilde komme til å likne 1918. Etter konferansen i Casablanca var englenderne og amerikanerne enige om tidsmessig å innrette sin krigføring på først å bli „ferdig“ med Europa. Derpå skulde hele den anglo-amerikanske makt vende seg mot Japan. I løpet av dette år viste det seg imidlertid at Japan som med sine forbundsfeller i Øst-Asia rår over de største naturrikdommer som overhodet fins i verden, i det hele tatt ikke vil kunne slås, hvis det får en viss frist til å samordne de nyvunne råstoffkilder. Dette er ingen tysk eller japansk tese, men en amerikansk.

I høst kom det amerikanske tidsskrift „Life“ til den bemerkelsesverdige erkjennelse at amerikanerne vilde behøve 14 år for å trenge fram til kjernen av de japanske øyer, hvis de fortsatte krigen i Øst-Asia med det tempo de hadde i året 1943. Tempoet under amerikanernes øst-asiatiske krigføring

ble åpenbart foreskrevet av den omstendighet at de hadde lagt den hovedsaklige vekt på den sør-europeiske krigsskueplass og luftoffensiven. Konklusjonen er klar: Hvis ikke disse operasjoner fører hurtig fram til målet, så kan det bli spørsmål om operasjonene i Øst-Asia i framtiden i det hele tatt vil kunne iverksettes.

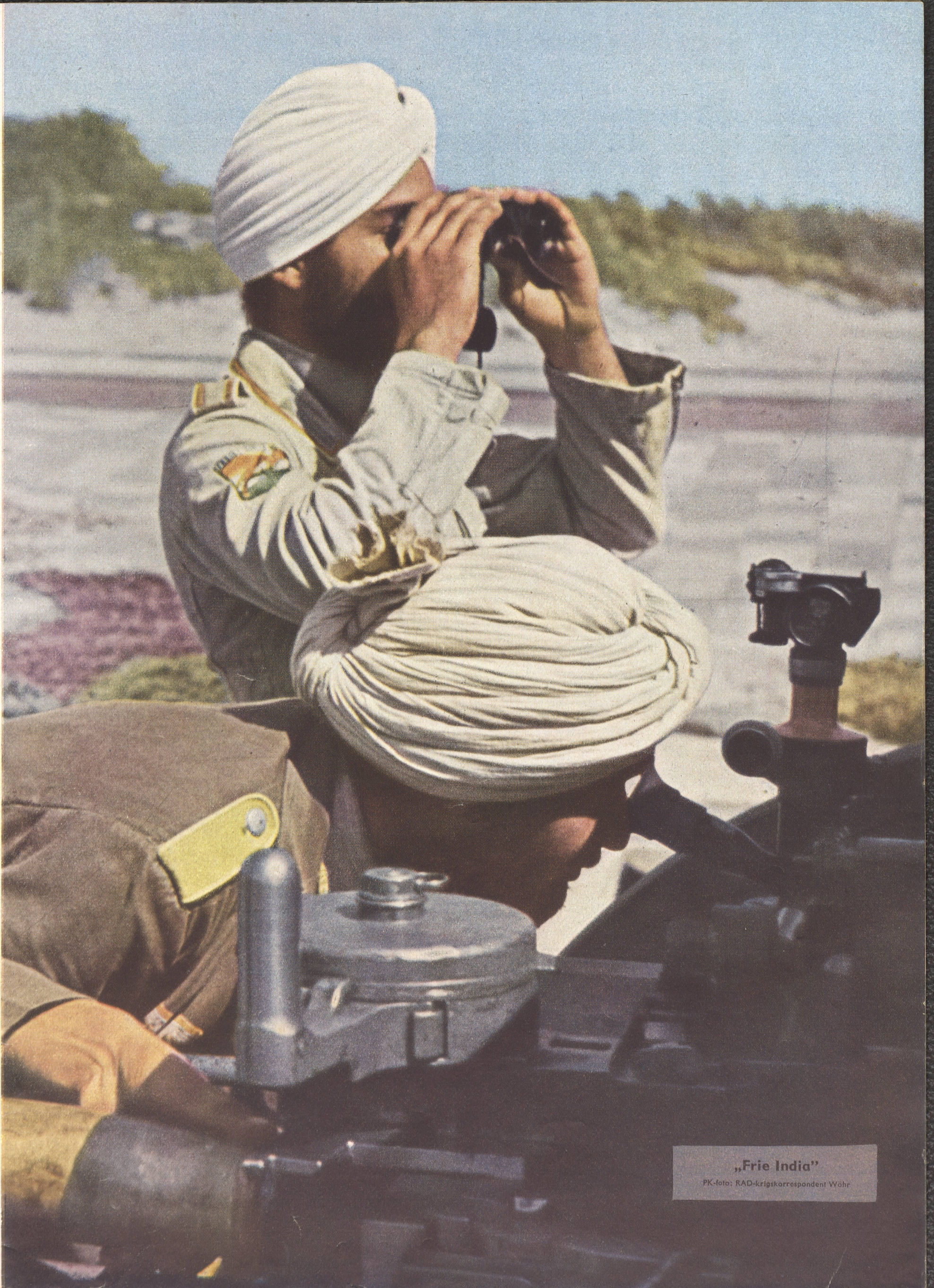
Den „globale strategi“ beror altså på at den faktisk i Washington oppstilte tidstabell virkelig stemmer og at den kan overholdes. Etter dette kan det ved slutten av dette år selv ikke i det mest beskjedne omfang bli tale om å forelegge tyndepunktet av den anglo-amerikanske krigføring til Øst-Asia. Hermed får en først det rette blikk for betydningen av loven om den koordinerte krigføring, anvendt på to forbundsfeller der er skilt fra hinannen ved store avstander. En meget sterk maktkonsentrasjon i Øst-Asia vilde enno i 1943 ha stilt Japan overfor vanskelige problemer. Imellomtiden har Japan overvunnet de vanskelige økonomiske situasjoner. Det er derfor i stand til på grunnlag av sine nyvunne rikdommer igjen å innlede en fase i den offensive krigføring. Dette tilsvarende såvel de nødvendigheter, som Japan ser seg stilt overfor, som den japanske folkekarakter. Dette er en av de viktigste begivenheter i 1943.

Skuffede plakatemalere

Men i Europa er det britisk-nord-amerikansk-sovjetrussiske mål: den fullstendige tilintetgjørelse av den tyske forsvarskraft og kampmoralen i 1943 ikke nådd. Den tyske ledelse kunde no for første gang benytte rommet som våpen og med et strategisk forsvar å gjennomføre sitt mål: den størst mulige ødeleggelse av de fiendtlige krefter med minst mulig egen innsats. Muligheten for fortsettelsen av omfangsrike planleggelser, som denne strategiske defensiv skapte, vil fienden snart komme til å føle. Dermed er det for den anglo-amerikanske krigføring inntrådt det dilemma, som Tyskland og Japan har arbeidet fram imot i to år: konsentrerer amerikanerne seg i 1944 videre framover om Europa, blir krigen i Stillehavet nesten utsiktsløs for dem, men konsentrerer de seg om Øst-Asia, vilde Tyskland oppleve den samme avlastning, som Japan i det første tilfelle.

Fortsettes side 11

→
Opprettelsen av en indisk frihelsarmé i Asia hadde til følge at også de indere, som bor i Europa, sluttet seg sammen til en egen „indisk legion“ under tysk ledelse. På høyre jakkeerme bæres legionsmerket, et våpenskjold: i vannrette striper fargene lys oransje, hvitt og grønt. Derover en tiger på sprang, fra nederste venstre hjørne mot øverste høyre hjørne. Skjoldet avsluttes øverst med et hvitt felt med innskriften i svart: „Det frie India“. Som hodebedekning bæres feltluen, ved siden av stålhelmen. Men inderne bruker også gjerne en turban, som er forskjelligfarget, alt etter bærerens kaste. Der gis svarte, hvite, gule, okerfargede, grønne, fiolette, mørkerøde og rosafargede turbaner med blå punkter



„Frie India“

PK-foto: RAD-kriegskorrespondent Wöhr



1400 + 1000 = 2400 innsatser

Eikelaubbærer, kaptein Rudel har med sine 1400 innsatser de fleste tokt blant stukafløyverne. Under sine mange gode resultater oppnådde han en fulltreffer på panserkrysseren „Marat“ og skjøt sønder mer enn 60 sovjetrussiske panservogner. Hans radiotelegrafist, Oberfeldwebel H., har også langt mer enn 1000 tokt mot fienden bak seg og ble tildelt det tyske kors i gull

Soldatfoto: Løytnant Hentschel

Den „globale strategi“s villfarelser

Forisatt fra side 8

Begge deler er umulig for de ikke-europeiske makter. Den truende faktor — tiden — var derfor det egentlige tema på konferansen i Moskva. De historikere som seinere kommer til å behandle denne krig, vil formodentlig se hvilken rolle tilbaketrekingen i øst har spilt nettopp under dette synspunkt. De plakatmalere i de vesteuropeiske land som i vår om natten malte 18 = 43 på husveggene vilde ikke være noe særlig begeistret over no å få det oppdrag på de samme vegger å male 18 = 44. De vilde ikke være særlig tilfreds med sine mandanter og heller ikke være særlig overbevist om nytten av sin virksomhet.

Bolsjevismen forhindrer illusjoner

Men det avgjørende er og blir det moralske spørsmål som dukker opp bak denne krig. For femte gang nærmer julen seg mens kanonene drønner og bombene ødelegger familienes boliger. Ved slutten av den første verdenskrig ga det tyske folk kampen opp, ikke fordi det var beseiret på slagmarken, men fordi det trodde på motstandernes løfter om at de, når bare en våpenstillstand kom i stand, vilde skape et virkelig nasjonenes forbund gjennom hvilket hatet skulde bli overvunnet. I denne krig er det ikke mer snakk om den slags. Tvert imot er det tyske folk, for det tilfelle at det blir beseiret, av sine fiender truet med en fryktelig skjebne. Denne skjebne er allerede tidligere beredt de nasjoner som mellom 1939 og 1941 ble øversvømmet av Sovjetunionen. Selv i engelske og amerikanske tidskrifter må en forlegent befatte seg med de hundretusener av estlendere, latviere, litauer, polakker og rumenere som i disse år er blitt deportert til Sibirs og Turkestans ødemarker. De anglo-amerikanske makters forlegenhet overfor denne trusel mot de europeiske nasjoner går så vidt, at en komité av amerikanske professorer for ikke lenge siden framkom med forslag om å løse det finsk-sovjetrussiske problem på den måte, at en fraktet samtlige finner, menn, kvinner, barn og oldinger med skip over til det nordlige Canada for å la dem bosette seg der. Kanskje vil en også forplante rumenerne til Sudan og noen år seinere franskmennene til Elfenbenskysten.

Fredens fest

Det moralske spørsmål i denne krig er av desto større betydning som de anti-europeiske makter stadig har forsøkt å ta det religiøse kraft i forpaktning for seg. De har herunder innlatt seg på et farlig spill sågar med Stalins kreaturer, tilhørende en angivelig russisk kirke, mens dog enhver finsk, spansk, rumensk, ungarsk, kroatisk, slovakisk italiensk, norsk og fransk soldat, der har kjempet i øst, nøye vet hvordan denne sak ligger an. Der hvor selv religionen blir fornedret til propaganda, kan der ikke oppstå noen høyere idé, på hvis grunnlag en virkelig fred seinere kan vokse seg fram. Når no i Europa den femte jul i krig feires, så kan det bare skje i bevisstheten om at de indre kilder til vår tilværelse ikke kan bli avsperrret hverken ved hat eller terror. Det er ingen motsigelse i det at vi hvert år feirer fredens fest også under krigen. Det styrker oss bare i forvisningen om hvorfor krigen egentlig føres: for å skaffe det europeiske folkefellesskap en fred, som gjør livet for våre folk verd å leve.



„Simsalabim“ sier tryllekunstneren — og rikminister Speer, generalfeltmarsjal Milch, panserdiktator Rohland (til venstre) og masseproduksjonsspesialisten Werner (til høyre) er forbauset, ler, applauderer dobbelt hjertelig fordi de lærer å kjenne forskjellen mellom trolldom og realitet i sitt daglige arbeid

PK-fotos:
Krigskorrespondent
Hubmann

En hyggelig time etter slitsomme dager :

Speer innbyr til tryllekunstner

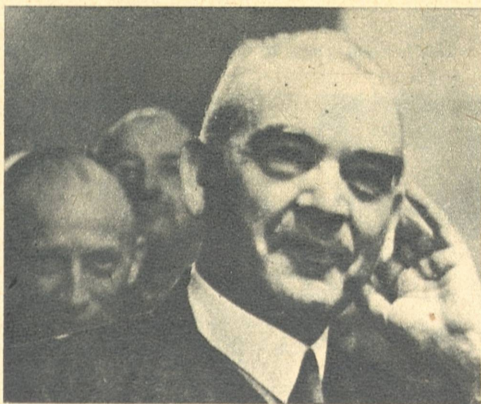
Rikministeren for rustning og krigsproduksjon arrangerte en underholdende aften for sine medarbeidere som avslutning på et arbeidsmøte hvor der ble truffet vidtrekkende beslutninger. „Signal“ forteller om en kameratskapsaften, hvortil Speer — ikke uten hentydning til sine og sine menns oppgaver — hadde innbudt Europas beste amatørtryllekunstner, Helmut Schreiber, produksjonsjefen for Bavaria-Filmkunst, presidenten for den Magiske Sirkel og innehaveren av Hofzinserringen, som blir tildelt den ledende magiker



To av to hundre tilskuere: Tix, Speers ansvarlige for våpenproduksjonen (øverst) og Vögler, en representant for tungindustrien i Ruhrområdet (nederst)



Rustningens „professionals“ — Amatører i tryllekunsten. Speers nærmeste medarbeidere, Saur (til venstre) og dr. Schieber (til høyre), begge innehavere av krigsfortjenstkorsets ridderkors, menn som mestrer enhver vanskelighet og ethvert il-program også uten trolldom, assisterer magikeren ved hans manipulasjoner



En tonenes trollmann: den unge violinist Taschner, som like før har spilt Bach og Beethoven, følger interessert sin „kollega“ Schreibers virtuose fingerferdighet



DE UTALTE OFRE



Ikke nådd fram til reises mål. Et britisk fly som på vegen fra England til Gibraltar styrtet ned ved Portugals kyst og brente opp. Besetningen omkom

Som så mange for dem. Fem kinesiske sjømenn som ble fisket opp av en portugisisk fiskedamper mellom de drivende vrakrester av en senket britisk lastebåt. De seilte for England...

På „Signal“'s titelside ser en to av de utalte ofre som den amerikanske krigføring fortsatt krever, fordi den ikke skaffer effektive redningsmidler til sine sjøfolk og piloter. De få fotografier fra Portugals kyst som „Signal“ gjengir på begge disse sider, er tatt ut på måfå og fullstendiggjør bildet

Nesten hver dag melder den tyske forsvarsmakts overkommando om nedskyting av for det meste firemotors anglo-amerikanske bombefly. Antallet av slike nedskutte fly blir alltid regnet ut på grunnlag av de meldingene fra de forskjellige bergingskommandoer som må ha sett vrakrestene og tegnet inn nedskytingsstedet på kart. Ved denne samvittighetsfulle metode hender det ofte at det først meldte nedskytingsresultat blir forøket. Nattjagerflyveren f. eks. kan ikke alltid med sikkerhet angi antall nedskutte fly. Ofte ser han motstanderen som han med en ildsalve har brakt i spinn, forsvinne i skyene nedenunder, uten at en videre forfølgelse er mulig. Mange bombefly som er blitt truffet av nattjagerfly eller luftvernet, og som forsøker å nå heim til sin flyhavn, må forinnen nødlande, eller de styrer ned over Østersjøen, Nordsjøen eller Kanalen. Det blir stadig hyppigere meldt om slike nødlandinger i nøytrale land av anglo-amerikanske flyvere. Det tap som på amerikanske flyvere.

Og med de mange sjøfolk fra alle verdens kanter som seiler for England, er det ikke stort annerledes. Stadig vekk melder kommunikéet fra den tyske forsvarsmakts overkommando om torpedering eller bombardering av fiendtlige skip, hvis undergang en ikke tydelig har kunnet konstatere. Det britiske eller US-admiralitet som også ellers nøler med å innrømme sine tap, tier helt om dette. Men de lange europeiske Atlanterhavskyster, fra den norske ishavskyst over Den tyske bukt og Biskaia til Portugals kyst, taler her et tydelig språk. Her blir de anglo-amerikanske ofre som ikke nevnes i noen krigsmelding, skyllet på land, flere døde enn levende, flere sårede enn friske. Alle disse må regnes med i de utaltes armé ...





Reddet denne gang. En nøytral slepebåt bringer britiske skibbrudne i land. Deres ansikter gjenspeiler ødeleggelsens drama ute på havet. Mangen en, som seilte for England, fant døden i bølgene. De kjenner til tusener av slike skjebner. Men det står intet om det i de engelske aviser...

Lønner hyren seg? Blant de få reddede fins der én som for åttende gang har sett sitt skip gå under

Går regningen opp? En engelskmann på Portugals strand har sine egne tanker om de utalte ofre





De kommer strømmende ut av landsbyene. De redder sitt liv og sine eiendeler fra å falle i bolsjervikenes hender. De vet at tyskerne nok vil hjelpe dem videre.

MARSJEN MOT VEST

På disse sider bringer „Signal“ billedokumenter som vel må sies å være av sjelden art: Et folk på flukt for sitt eget lands soldater. At denne flukt ikke utartet til panikk, noe som lett kunde ha skjedd, men foregikk etter en vel gjennomtenkt plan, og derved uten friksjoner, det sørget den tyske forsvarsmakt for. Den forsto å innarbeide en uhindret avmarsj av sivilbefolkningen i sin egen operasjonsplan, der gikk ut på å gi sovjetrusserne et stort, men uovervinnelig rom som danaergave. Det som ble igjen til sovjetrusserne var landsbyer uten mennesker og buskap: bruer, jernbanestasjoner, fabrikker og alle militære anlegg var lagt i grus

Et tillitens dokument. Dette fotografi viser oppbruddet i en liten landsby. De kjenner bolsjervikene, men de kjenner også tyskerne. Når skjebnen stiller dem foran valget, slutter de seg til de tyske tropper. Ikonet, dette helgenbilde som de har holdt skjult for bolsjervikene, bæres foran vognrekken og virker nesten symbolsk





En menneskelig plikt. Under rømningen av en middelstor by får kvinner og oldinger plass i forsvarsmaktens kjøretøyer

Det bar avsted stadig lengere mot vest, stadig langs randen av de store rullebaner. Tusen på tusen hadde de fulgt tyskeres opprop om å dra vestover. De fulgte det fordi de hadde fått den personlige frihet og eiendomsretten tilbake og fordi de derfor hadde tillit til tyskerne. De fulgte med skjønt skjebnen forlangte det tyngste som en

i det hele tatt kan forlange av bønder, den foreløpige oppgivelse av heimstavn, den jord som de var så nøye forbundet med.

I lange, lange tog dro de gjennom landet, vogn etter vogn, bakke opp og bakke ned — — — stadig lengere mot vest på veger som en omhyggelig plan hadde fastlagt i forvegen. Tallrike rast-

stasjoner og forpleiningsleirer sørget for lettelse under den lange reise.

Slik gikk det i dagevis. Uten opphør dro strømmen av de bortvandrende over Dnjepr og inn over landet vestenfor floden. Fra overgangsstedene ved elven ble de lange vognrekker i vifteform dirigert inn i området vestenfor elven. En hørte atter seletøyet knirke,

hestene, oksene og kuene stampe — men denne gang på fastere jord vestenfor Dnjepr. Glade og tilfredse ser kvinner og menn fra vognene ut over landet. Om de enn har måttet oppgi sine hus og åkrer, tar de den sak med ro, for de har sine familier og sin buskap med seg — og de er utenfor rekkevidden av Sovjet-herredømmet.



Det store tog. Fra forskjellige sidereger kommer stadig flere landsbyboere inn på rullebanene og slutter seg til det store tog mot vest. Med kone og barn.



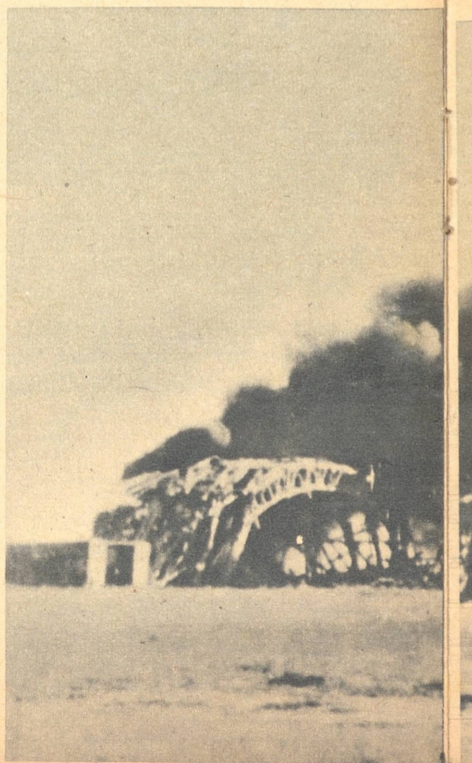
← Over Dnjepr-floden. Hvor det ikke fins bruer, går ferjen dag og natt over elva. Alt de har med blir fraktet over, mennesker, kveg, vogner og husgeråd



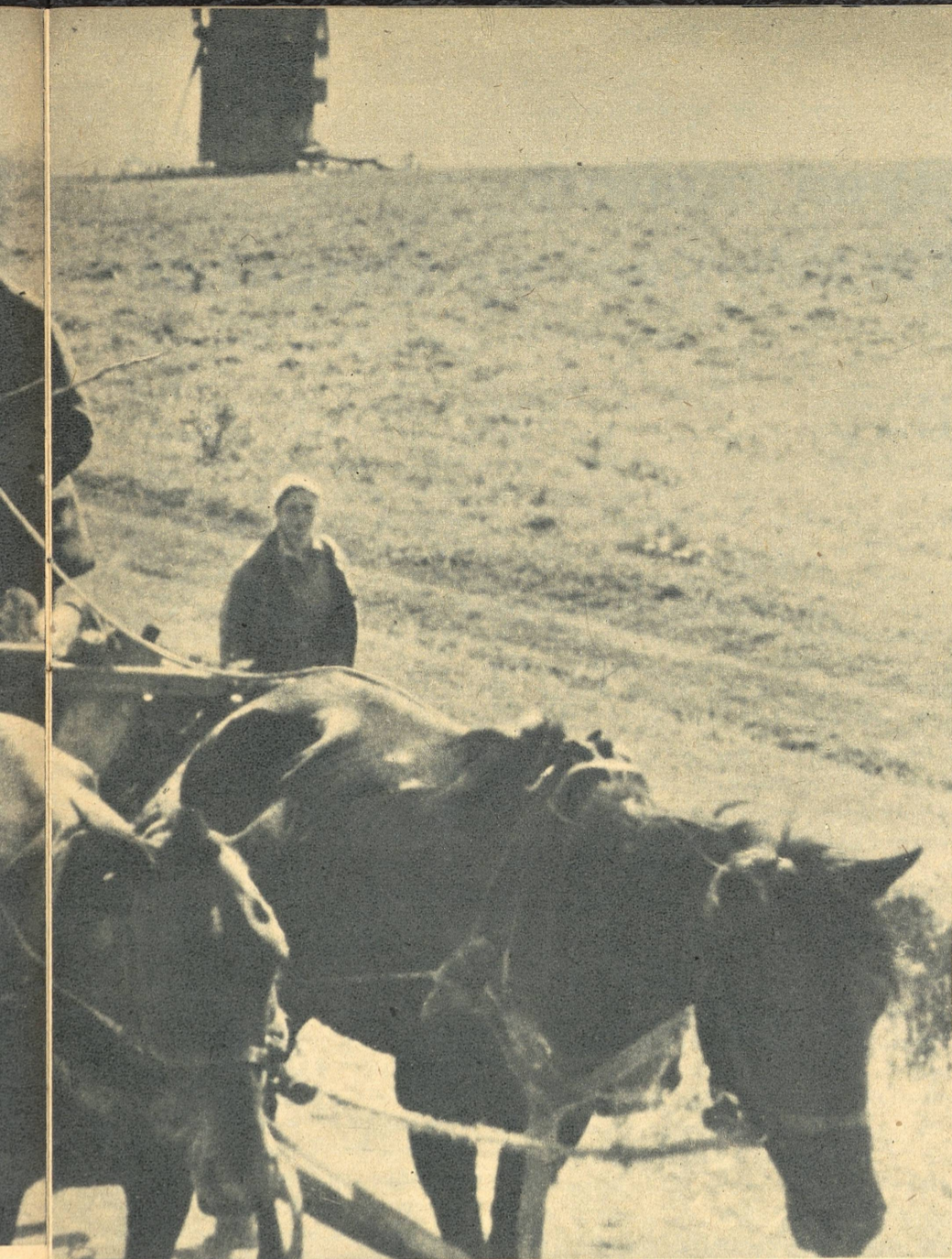
→ Baktroppene sikrer marsjen. Likeså planmessig som den frivillige evakuering av sivilbefolkningen, ble den militære operasjonsplan i de rømmede områder på østfronten gjennomført



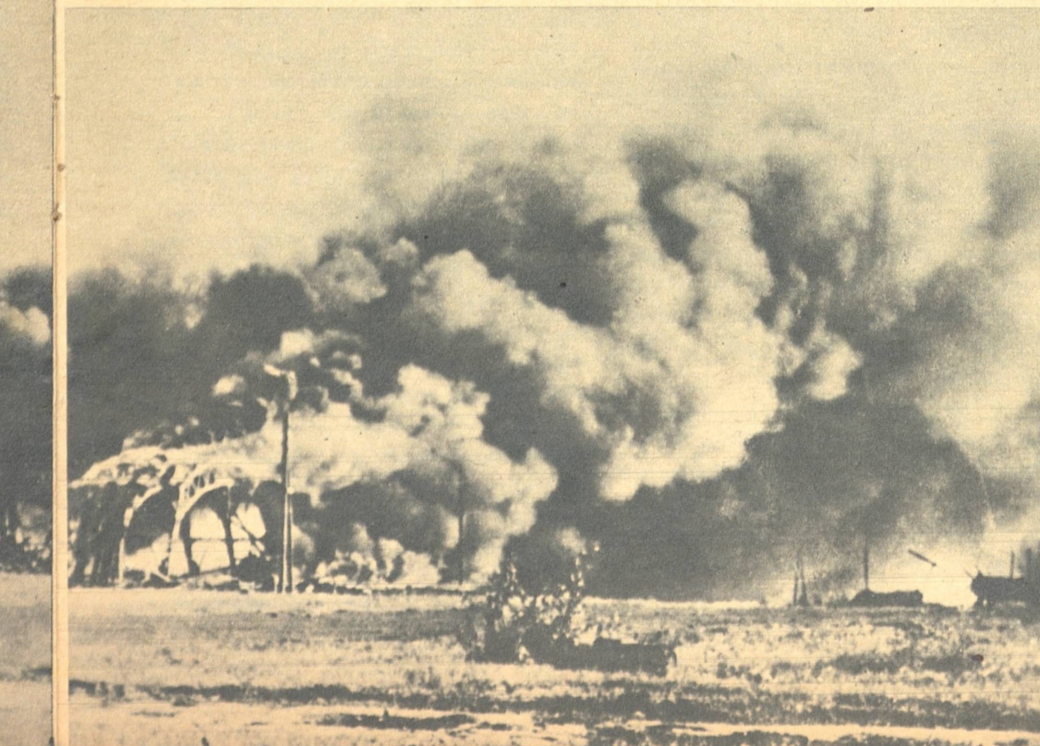
← Som her — er det på hundre veger. Titusener rømmet vide områder og blir no etter en vel gjennomtenkt plan av de tyske soldater ført til nye, sikre tilfluktsområder



→ Det som blir tilbake. I de områder som den tyske hær har rømmet, finner sovjet-russerne bare ruinene av militære anlegg igjen. Bildet viser brennende fly-hangarer



korn og buskap drar de framover under tysk beskyttelse



Reisens mål er nådd. Den unge bonden med sin familie er no nådd fram til den forut bestemte landsby

Hurtig organisasjon. Ved et bord ute i det fri uteles legitimasjonskort til den nyankomne sivilbefolkning

PK-fotos: Krigskorrespondentene Fischer, Lechner (2), Buysse, Wolf-Altwater





Sikringsposter ved et vegkryss

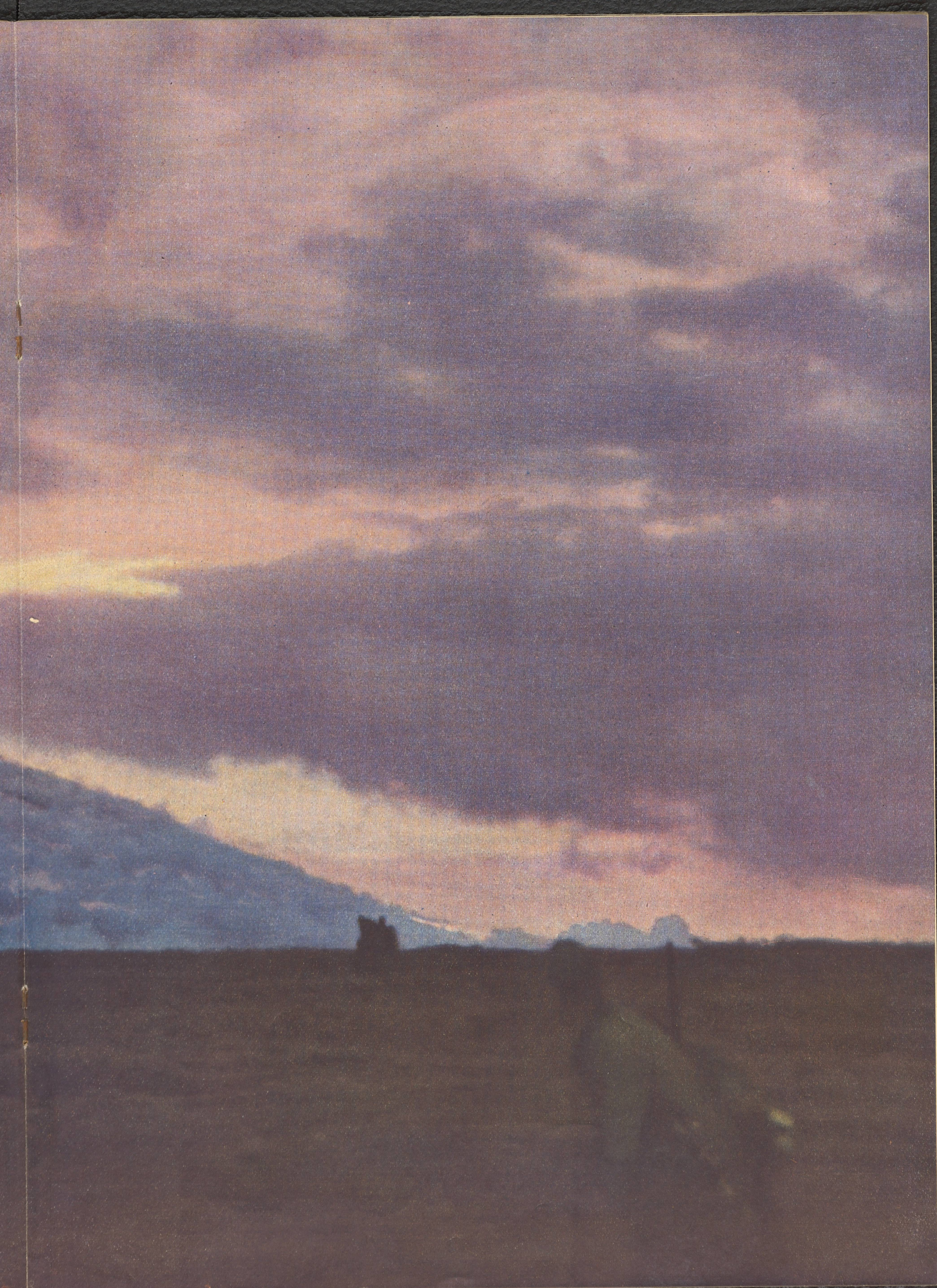
Tyske fallskjermjegere grep inn i brennpunktene av kampene i Italia

PK-foto: Krigskorrespondent Hegert



Kaster-salve

Soldat-foto: Seele





Byen mellom Oksidenten og Orienten

Fortsett fra side 18

en lungesyk filmskuespiller og har en høyst elegant Homburg-filthatt på hodet under arbeidet. Jeg har ikke våget å snakke til ham om det brødet og skjærer no hver morgen av et stykke til ham som jeg lar ligge igjen.

En kveld underholder jeg meg med min nabo i værelset ved siden av, han har allerede bodd her i flere måneder. Han forteller meg at alle gjester pleier å fore den elegante Jaro. Han må ha en mage som Ludvig den fjortende, som en jo heller aldri kunde få mett.

Mitt hotell med det alltid usynlige personale som bare sitter og prater, og de nattlige vinkalaser i portierlosjen hvor alle bybud i omegnen setter seg stevne, kunde virkelig være sceneriet til en operette. Imidlertid vilde det være feilaktig å tro at det bare fins slike hoteller her i Beograd. Nei, det fins et par høyst elegante, moderne hotellpalasser som står fullt på høyde med dem i Paris og i Wien. Men mellomklassen, det vi kaller gode, borgerlige hoteller gis ikke her.

*

Jeg har forresten inntrykk av at i Beograd gis det i det hele tatt ingen mellomklasse. En ser meget elegante folk, damer som skåret ut av modejournalene, og mange fattige mennesker. Slik er det med husene også. Mellom tarvelige en-etasjes hus reiser det seg uten overgang svære skyskraperne. Det gis riktignok et par gater med fire-etasjes hus, som det dessverre fins i enhver storby, men de teller ikke i det totale bilde. Serbia er et bondeland og derfor tar skyskraperne i Beograd seg merverdige ut ved siden av de en-etasjes-hus fra Maria-Theresia-tiden. Jeg har aldri sett mennesker som så lidenskapelig gjerne kjører med elevator som her. Kontorbudet står i annen etasje og venter tålmodig på elevatoren som skal bringe ham opp i tredje etasje hvor han har noe å gjøre. Har en kanskje bygd de høye husene bare for elevatorenes skyld?

Skyskraperne har noe rørende ved sig i sin stygghet og nyteløshet, fordi de er uttrykk for en naiv stolthet. Hvert av disse husene synes å si: Se på meg, jeg er bygd av bønder og feavlere, som ingen vilde ha tiltrodd at de en vakker dag vilde være i besittelse av slike palasser!

For øvrig pløyer en i Serbia enno i stor utstrekning med treplog. I de seinere år har Tyskland regelmessig innbudt et antall unge serbiske bønder til å tilbringe våren og sommeren på tyske mønsterbruk. Når de vender tilbake, skjenker deres egen regjering dem en jernplog. Som det alltid pleier å være når det gjelder slike ting, var de innbudte først meget mistroiske, men da de hadde overbevist seg om at alt var i orden, var de meget begeistret og i år hadde det meldt seg flere deltakere enn det var plass til. I år ble også den serbiske jord intensivere kultivert enn ellers.

Klokken fire om morgenen blir jeg vekket av tamburinen til sangerinnen i kneipen vis-a-vis. Hendes ensformige skrikende stemme vilde jeg nok over-

høre, men tamburinen bringer meg på beina. Det rasler og trommer i en rytme som allikevel ikke er noen rytme. På et alltid uventet sted blir de rolige slag avbrutt, bare et øyeblikk for så å sette inn på ny. Det er grusomt spennende. Hver gang tenker en at no skjer det noe. Det hender imidlertid ingen ting, og i så fall først i løpet av natten og også da bare når Coloen er tillatt. Coloen er serbernes nasjonal-dans, en ringdans som enhver tilstedeværende deltar i. Menn og kvinner om hverandre danser i en krets, fram og tilbake, uten ende, først likesom drømmende, så jublende, til slutt vilt og uimotståelig. Colo-dansen er innsmigrende og farlig, harmløs og berusende, oppsteget som den er av røyken fra hyrdenes ild og fra tamburinenes lokkende toner.

*

Sjelden ser en så mange menn av slik skjønnhet som her i Serbia. På Kreta er det bare oldingene som er skjønne. Her er mannen i sin beste alder et vakkert syn, velvoksen, dyster og godmodig. Bykledningen kler ham likeså godt som nasjonaldrakten med ridebuksene, snabelskoene og den korte jakken. Det er et gotisk kledebon, men serberen går i denne drakten uten videre inn i en av skyskraperens elevatorer uanfektet av motsetningen. Det er bare de fremmede som merker motsetningene og føler spenningen her.

Serberen synes å være skapt til uten møye å sette seg ut over enhver paradoks. Hans tankegangs dristighet lyser ut av ansiktet hans. Det er påfallende rolig i de små vinstuer og store kaféer, hvor serberne sitter og diskuterer. De diskuterer bestandig, men de støyer ikke.

*

Avala er en høyde utenfor Beograd. På denne står det skjønneste byggverk den moderne tid har skapt på Balkan: landets æresmonument for de falne i verdenskrigen. Kroatien Mestrovic har bygd det. Det består av en hall av svart granitt, opp til denne fører det fra nord og sør fritrappene, gavlene bæres av kvinnefigurer i granitt.

Hallen inneholder bare en gravplate. Byggverket er lite, men det virker uhyre mektig og kompakt. Blå lavendel og vintergrønt blomstrer omkring. Ellers ser en bare den nakne høyderyggen, den grå himmel, milevid utsikt og så foran seg den svarte granitten. Heller ikke oldtidens kunst har kunnet oppnå sine virkninger på en mer stor-slagen og sparsom måte. Dette skjebnelands tragiske karakter kan bare symboliseres i svart granitt.

Tre minutter lengere unna ligger en stor bilparkeringsplass og en kalkhvit restaurant i maurisk stil med danseplass i det frie.

Dette virker nesten som et slag i ansiktet. Men danserestauranten lå nok her før minnesmerket ble bygd.

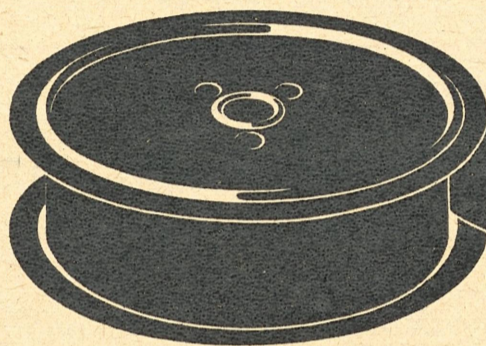
Således er Avala og den no forlatte danserestaurant symboler på det hele, på serberne; alvorlige streben, på deres forakt for paradokser, på deres talent og deres anlegg for raseri og selvødeliggelse.

Med sine steinøyne ser granittkvinnene forbi den forlatte talmiprakt ut over det fruktbare landet hvor det blir pløyd og høstet. Gudenes øyne er alvorlige, men uten tårer.

← „Heimat, deine Grösse...“ Ett eller annet sted fjernt fra heimen tenker millioner av tyske soldater i juledagene på alle de der heime. Men hver og én har også til den femte krigsjulen fått noe heimefra, som bereder dem en spesiell glede. Her gleder en ung schlesier seg i skjæret fra adventslysene enno en gang over fødselsannonsen om sin første gutt

Geha EDELKLASSE

er et spesielt drøyt fargebånd.
Det holder enno lenger når
det blir forsiktig behandlet.
For hardt slåtte tegn og en
meget benyttet understrekning
sliter unødige på vevet og for-
korter fargebåndets levetid

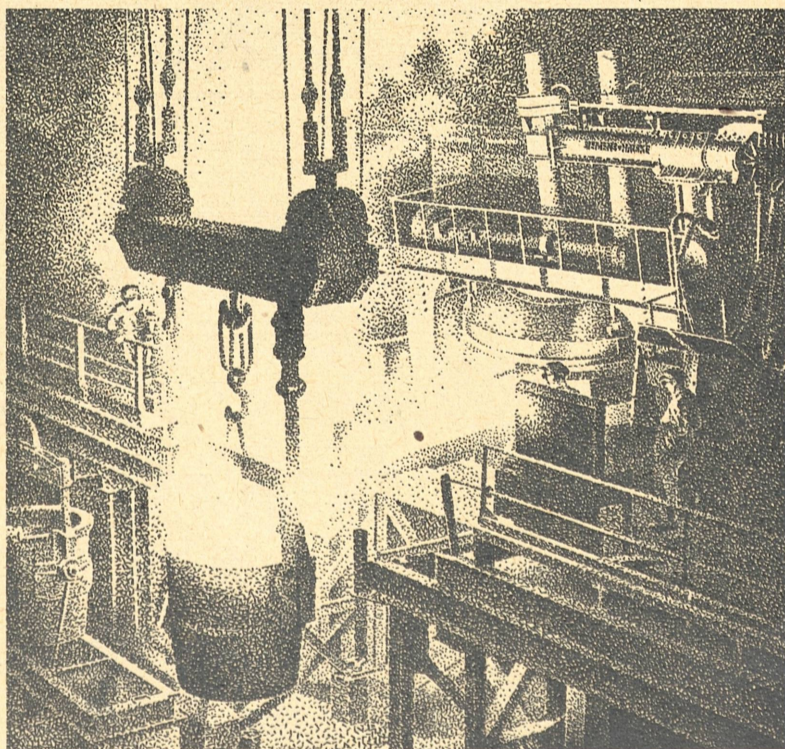


GEHA-WERKE · HANNOVER



SIEMENS

Siemens bearbejder hele elektroteknikkens område

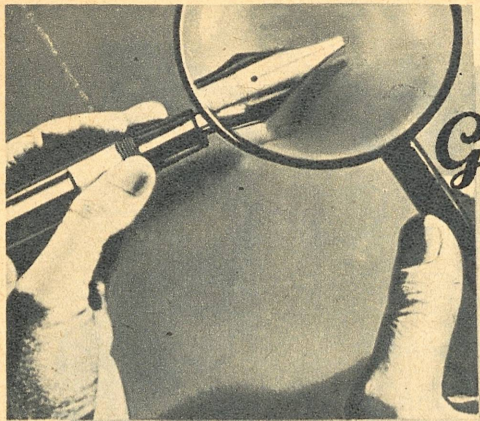


R 299/4 b

Av vårt arbeidsprogram:

Elektriske smelte- og reduksjonsovner. Anlegg for den metalliske elektrolyse, til overflatebehandling av tung- og lettmetaller samt til utvinning av vannstoff og surstoff. Elektromåle- og osonapparater.

SIEMENS & HALSKE AG · BERLIN



Glatt og skinnende

som silke er spissen på enhver

Kaweco-
penn

Derfor glir *Kaweco* så fjærlett over papiret.

De moderne *Kaweco* skrivesaker viser man Dem gjerne i forretningene.



Jakt-sports- og forsvarsvåpen

10-tastet adderings- og bokholdermaskiner

presisjons - finmålingsverktøy



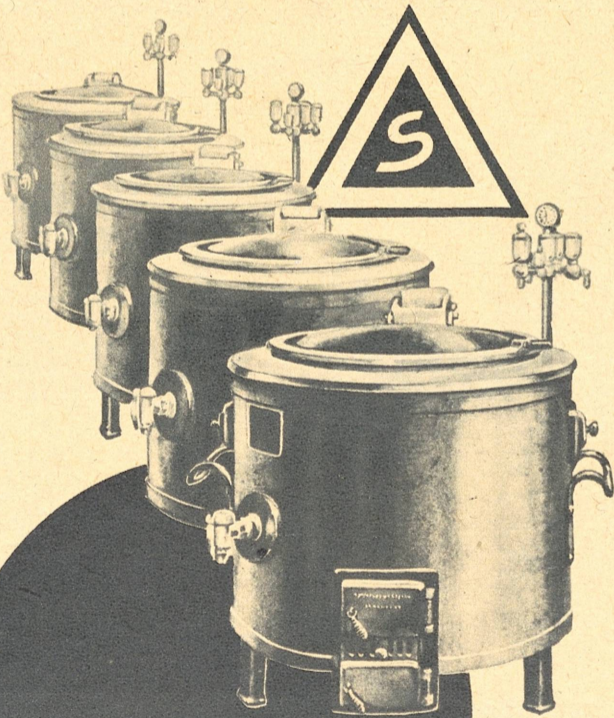
MAUSER-WERKE A.-G. OBERNDORF/N.

OG TRANSPORTABLE KOKEANLEGG /

7928/c

HUSHOLDNINGS-KOKEAPPARATER / FASTSTÅENDE

VASKERIMASKINER / BAKERIANLEGG



Senking

Et bevis på tysk ytelse.

SENKINGWERK HILDESHEIM

Togal over hele verden



BASTARD PÅ SKINNER

En interessant krigsnødløsning

Et damplokomotiv — elektrisk oppfyrt?
Se på bildet og si så om ikke denne merkelige mellomting virker som en bastard på skinner? „Signal“ bringer her et par forklaringer til fenomenet

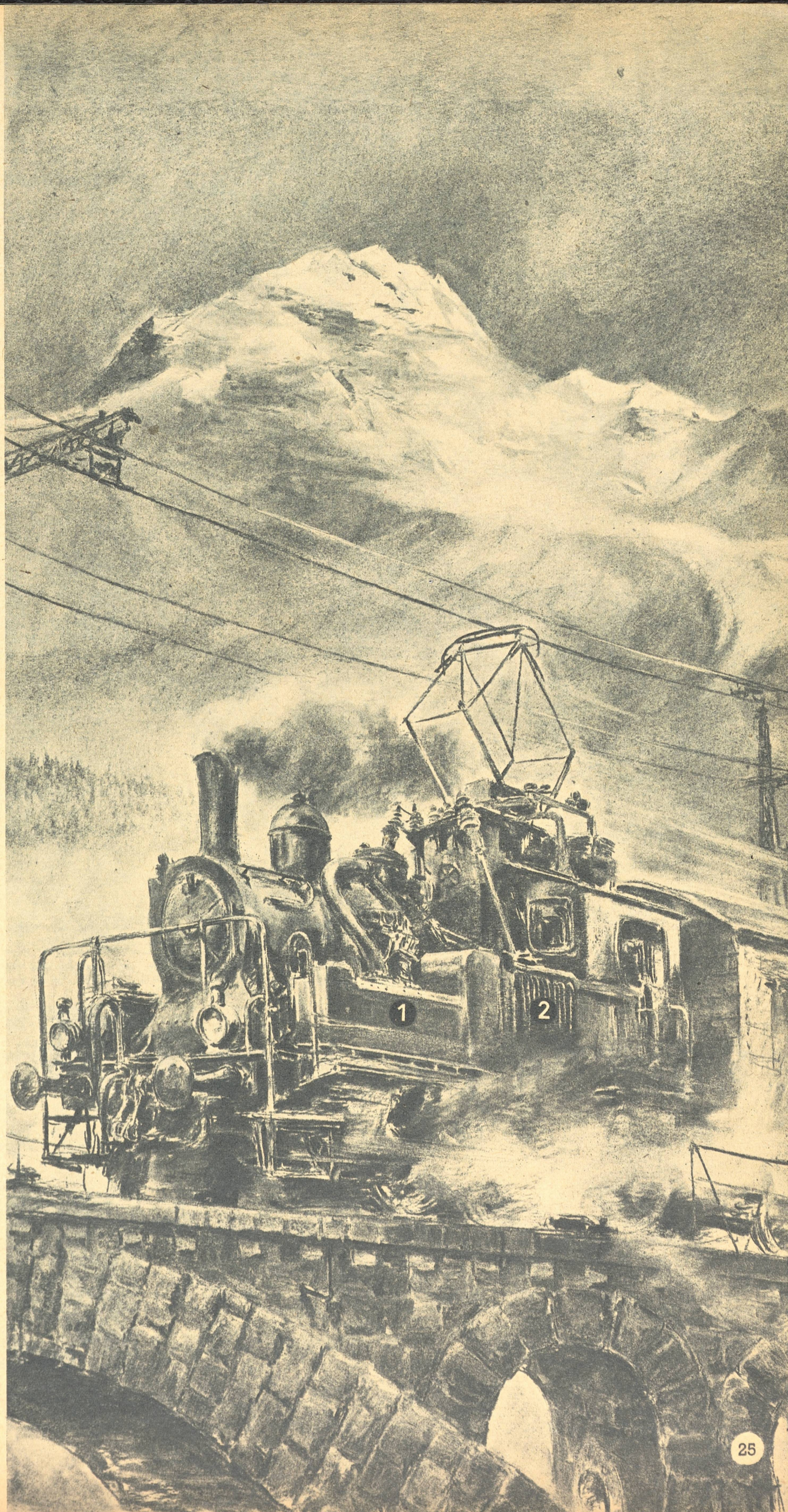
Man tar altså høyspent elektrisk strøm, som leikende lett lar seg forvandle til dreierende bevegelse, og leder den først i en stor transformator ned på latterlige 20 volt. Man fyrer så med disse opp den gamle vannkjelen på et damplokomotiv, forvandler varmen til damptrykk, damptrykket til kolbebevegelse, omformer denne omstendelig i dreierende bevegelse, og det er som vilde teknikken hjelpe humbugen til triumf.

Og allikevel: bak denne tilsynelatende humbug er der et dypt alvor, en nøds-tilstand betinget av krigen, og det faktum at Sveits, de hvite kulls land, må være ytterst sparsom med de svarte diamanter og spare på alt materiale som er nødvendig til byggingen av nye, moderne elektriske lokomotiver, mens der på den annen side enno står hundre brukbare velstelte, omenn såre gammel-dagse treaksede damprangerlokomotiver fra årene 1895 til 1915 i skurene. Kanskje kunde man fyre dem med hvite kull, med elektrisitet. Nesten alle strekninger i Sveits er elektrifiserte. 15.000 volt vekselspanning står der mellom ledning og skinner. Å fyre opp dampkjelen i et gammelt lokomotiv direkte med dem, er praktisk umulig. Man måtte transformere ned den høyspente strømmen til ca. 20 volt! Dertil kreves det imidlertid en stor transformator, for den skal overføre ca. 500 kilowatt og må levere strøm inntil ca. 30.000 ampère. En slik kloss vil veie ca. 5000 kg. og vanskelig finne plass på lokomotivet.

Men man finner en løsning: Man deler den elektriske fordampner i to deler, setter en til høyre og en til venstre for kjelen (se bildet), og gir hver fordampner sin egen transformator som man setter like bak. På denne måten blir det gamle lokomotivet fortsatt brukbart for kullfyring, ja sågar for samtidig drift med begge „varmekilder“.

Enhver vet at mange syntetiske produkter er dyrere enn naturproduktene. I en verdenskrig taper slike betenkeligheter sin betydning, og derfor må heller ikke dette forsøk av de sveitsiske statsbaner ses fra en nøkternt regnende kjøpmanns eller ingeniørs standpunkt, men ganske enkelt som det det er: en utmerket nødløsning som sparer ca. 300 tonn kull årlig pr. lokomotiv for de sveitsiske statsbaner.

→
Surrogat på skinner. For å spare kull bygger man i Sveits gamle lokomotiver om for elektrisk fyring. På hver side er der bygd til en fordampner (1) og en transformator (2)





Ett rom — delt av to. I dette rommet har den framspringende inngang skapt et hjørne, som ble godt utnyttet: lenestolene er rykket til rette foran peisen, de avgrensner den lille stuen fra det øvrige rommet. Det tiltalende tapet og det behagelige lys fra regglampene skaper hygge

KULTUR I DET SMÅ

MED ARKITEKTENS TRYLLESTAV

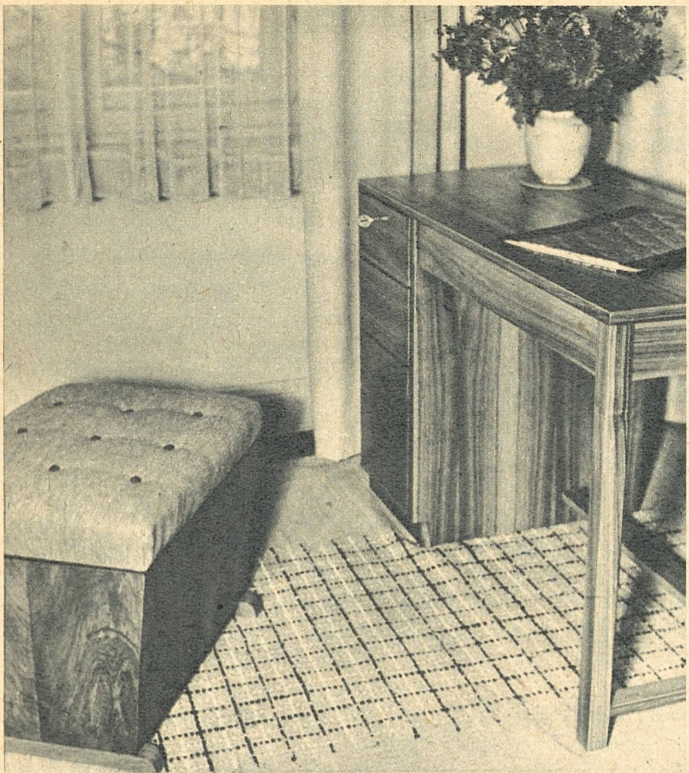
Arkitektene beskjeftiger seg alt i dag med planer for Europas framtidige boligkultur. De går da ut fra de praktiske erfaringer i denne tiden, da det gjelder å utnytte de forhåndenværende og det mulige på den mest hensiktsmessige måte. Men samtidig forbinder de dermed den levende bevissthet om en kulturell oppgave, av hvilken også formskjønnheten er en vesensbestanddel i den daglige omverden.

Slik preger no tidens krav en ny boligstil. Men anvendelsen av mindre rom skjer ikke bare av praktiske grunner. Det er likesåvel et uttrykk for en ny livsfølelse, som også gjerne vil redusere kjernen i hverdagslivet til det umiddel-

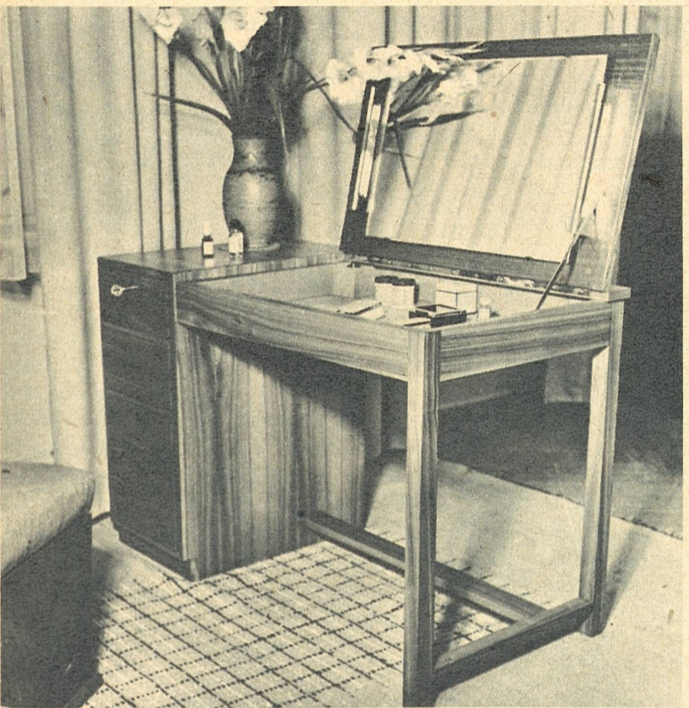
bart menneskelig virksomme. Vi søker en intimere kontakt med de tingene som omgir oss, vi vil virkelig eie det som er vårt. Det kommer ikke an på å representere med kaldt prakt, men vi vil bo — vi vil ha en heim. Jo sterkere krigen sprer menneskene, jo lengre den holder soldatene ute ved frontene, desto mer bestemmende vil denne lengselen etter den heimen være som er preget av den egne personlighet. Tankene kretser stadig mer intenst om heimen. De er skapende i oppfinnelsen av tallrike nye muligheter til av det vi vil kunne få og oppnå etter krigen å skape det fullkomment vakre, forent med det nyttige.



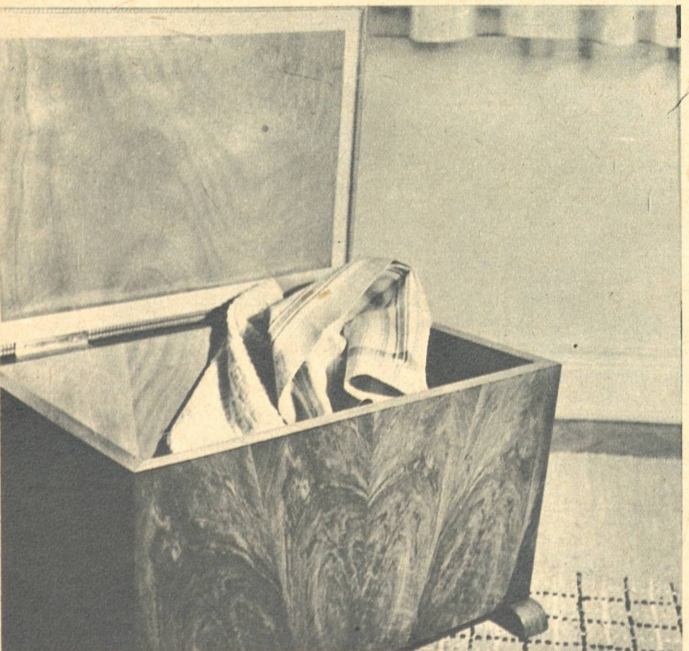
Kjøkkenet i skapet. Både oven, servisskap, spiskammer, bølleskap og oppvaskbord har en oppfinnsom arkitekt fått plass til i dette ene reggskapet. Hver tomme plass er utnyttet, alt er innen rekkevidde. Et „kjøkkenrike“ i lilleputtformat



Den enkle skjønnhet. Skrivebordet for husets frue er helt enkelt i linjene. Materialet virker for seg. Fargene på portierene, gulvet og trekket på benken er avstemt etter hverandre, de harmonerer med fargen på treverket



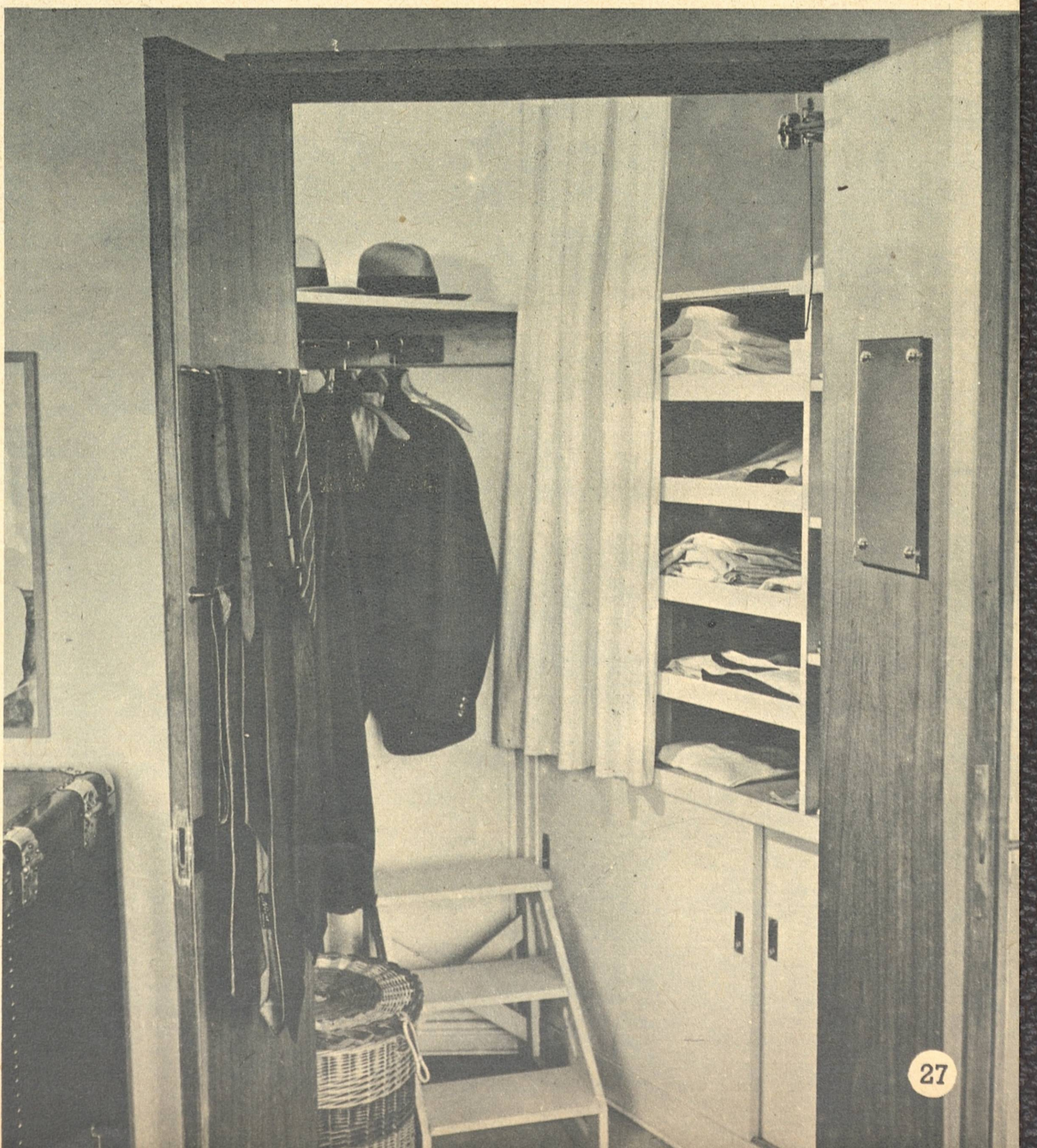
Hensiktmessig og vakkert. Skrivebordet er slått opp og er blitt forvandlet til et toalettbord. Tubet og krukker har god plass. På undersiden har skrivebordsplaten et speil, som belyses fra begge sider



Enno en overraskelse: benken viser seg å være en puff. Slik oppfyller altså rommet samtidig to behov: om dagen er det dagligstue, om natten — når divanen blir forvandlet til en seng — er det sovørøelse



Nisjer ... Dørene blir lukket igjen, og så er kjøkkenet (bildet ovenfor) og husherrers garderobe (bildet nedenunder) skjult for profane blikk. Plasingen av skuffene og hyllene er så praktisk at en helt umiddelbart har et inntrykk av orden og renslighet. Husmoren, som i dag ikke har så meget tid til sin rådighet, vil finne en slik romsparing velgjørende i mange henseender



„TIL VERDENS ENDE...“

ROBERT KOCHS OPPSIKTSVEKKENDE VEG

Ingen annen forskers liv er så rik på eventyrligheter som Robert Kochs. Han grunnla en ny vitenskap helt fra grunnen av, en vitenskap full av hemmeligheter, full av gåtefullheter og overraskelser. Han var rede til å „gå til verdens ende“ for den. „Signal“ bringer her en artikkel i anledning av hans hundreårs fødselsdag

For noen uker siden berettet Australias utenriksminister dr. Evatt om de britisk-amerikanske troppers vanskelige stilling i Ny Guinea. Tropesykdommene krever fra fire til fem ganger så mange dødsfre blant soldatene som de egentlige kamper. Framfor alt er det malaria, anglo-amerikanerne blir mest angrepet av. Japanerne har med de nederlandske kolonier hovedproduksjonsområdet for kinin, det viktigste forebyggende og helbredende middel mot malaria, i hendene. Anglo-amerikanerne har bare temmelig innskrenkede muligheter for produksjon, og malariaen raser blant soldatene. Men ved siden av herskerdet i Sydhavsøyenes antatte paradiso enno en stor gruppe andre infeksjonssykdommer. Sovesyke, framboesie, elefantsyken, poliomyelitt, den gule feber og mange andre epidemier ble i normale tider riktignok

til en viss grad holdt nede, men i krigstid bryter de igjen fram med elementær kraft, og truer da også de hvite, som tidligere bare sjelden kom i berøring med dem. Først ved én manns arbeid ble det mulig å finne virksomme bekjempelses- og forbyggelsesmidler. Denne mann var tyskeren Robert Koch, til å begynne med læge på landsbygda, seinere verdens lærer på bakteriologiens område.

„Kolera i Egypt!“ Med lynets hurtighet spredte etterretningen seg engang til Europa. Fra Damiette ble de første tilfellene meldt, og med sin særegne hurtighet raste så epidemien over Egypt. Vil den igjen springe over havet til Europa? Det var det stående spørsmål. I Berlin og Paris hadde Koch og Pasteur stilt opp nye teorier om smittsomme sykdommers vesen. Ørsmå levende vesener skulde det være som

overførte disse sykdommer fra menneske til menneske. Koleraen hadde alt i uminnelige tider vært kjent som smittsom sykdom — skulde det også der fins slike små levende vesener, som på hemmelige veier vandrer fra menneske til menneske og framkaller den forferdelige sykdom? Den egyptiske regjering vendte seg samtidig til Berlin og Paris etter hjelp. Å hjelpe egypterne og hvis mulig å bevare Europa mot den truende invasjon, det var de mål som de to ekspedisjoner — der øyeblikkelig ble sendt ut — hadde satt seg. Koch reiste med tre assistenter — han vilde ha gått til verdens ende for å finne en ny basill. Pasteur var forhindret, for Frankrike reiste hans mesterelever Thullier og Roux.

Koch ankom kort etter franskmennene — men sykdommen var forsvunnet. Likeså ubegripelig hurtig som den

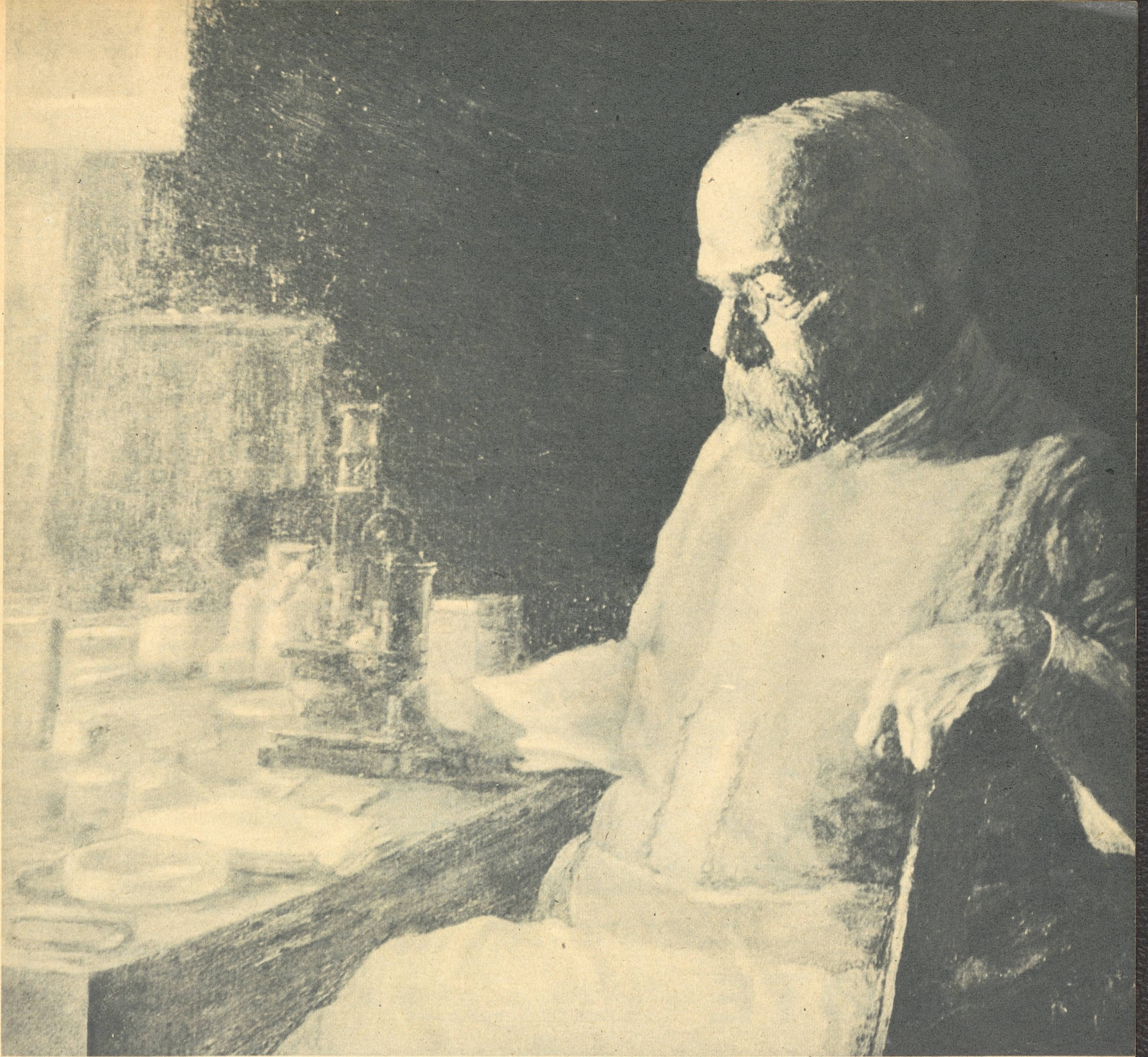
spredte seg, var den forsvunnet igjen.

Forskerne finner bare svært lite forskningsmaterieell, tolv kolerasyke og noen lik. Franskmennene og Kochs medarbeidere var meget sammen. En dag erklærte franskmennene at de hadde avsluttet sine forsøk. Thullier kom til Koch og ba om han vilde se igjennom hans preparater, hvor han trodde å ha oppdaget kolerabasillen. Først viste Koch ham hva han selv hadde funnet. Thullier bøyer seg over mikroskopet. Han ser små hopper av korte, svakt bøyde små stavbakterier, der ser ut som bruddstykker av skruer. „Jeg anser dem for kolerabasiller,“ sier Koch, „men jeg er ikke sikker enno, for hittil sviktet hvert eneste dyreforsøk.“ „Meget interessant“, sa Thullier høflig og tok avskjed. Han var fast overbevist om at Koch hadde tatt feil. Koch betraktet no Thulliers preparater og rystet på hodet. Den unge sympatiske mannen har han vondt av — det er uskyldige blodbestanddeler, som han har tatt for basiller. En feiltagelse, som bakteriologene så ofte kom ut for i begynnelsestiden! Neste dag ventet Koch med det lovede besøk helt til om kvelden. Det var tungt for ham å måtte skuffe den forhåpningsfulle unge mann. Roux, Thulliers kollega, tok blek og stille imot tyskeren. Det forferdelige er skjedd — Thullier er blitt angrepet av kolera. Der lå han, utmattet, i feber-rystninger og avkrefte — det er ingen tvil om diagnosen. Koch ser med ett blick: her er det ikke mulig å hjelpe. Langsomt glir den sykes blick mot besøkeren. Hans bleke lepper stammer noe — Koch bøyer seg ned til ham for å forstå det. „Er det . . . kolera-basillen?“ Og Koch nikker, til den døende: „Ja — De har funnet den!“

Samme år — 1883 — drar Koch til India for å skaffe seg visshet om kolerabasillen. I månedsvis går han rundt i de skitneste, skjulte og avskyelige menneskeboliger, i laboratorier og kolerahospitaler, stadig i livsfare. Hundrer av lik obduserer han, tusener av preparater framstiller han, han farger og utforsker dem og dyrker tallrike generasjoner av basillen. Så har han den endelig helt sikkert, vitenskapelig sikkert. Samtidig vet han også hvordan basillen sprer seg. Da koleraen i begynnelsen av 90-årene helt uventet overfalt Hamburg, ble den hurtig overvunnet. Siden Kochs opphold i India innebærer epidemien ikke lenger noen

Forskningsreise etter basiller. Robert Koch undersøker i Tanganjika, ved Viktoriasjøen, krokodilleblod for å finne trypanosomer, basillen til den menneskelige sovesyke. Mange dyr i villniset er „vert“ for basillen. Fra dem blir den overført til menneskene ved myggstikk. Kochs forskning hjalp på en fremragende måte til med å få truede områder rensset opp





Koch i tropelaboratoriet. Drevet av rastløst vitebegjær finner heller ikke den aldrende mikrob egeber tid til å hvile ut. Selv høyt opp i arene drar han igjen til tropiske egner for under store farer og i de mest primitive forhold å tjene den oppgave, som han har satt seg: å redde mennesker. Hans hustru har malt dette inntryksfulle bilde for oss

fare for Europa. Robert Koch reiser over jordkloden, stadig opptatt av jakten etter nye basiller. Den ene „forskningsreise etter basiller“ etter den andre. I Egypt og India leter han etter kolerabasillen, i Kappstaden studerer han kvegpesten, igjen i India — opptatt av menneskepesten. I mellomtiden besøker han Amerika og Japan. I Italia får malariaen ham i sitt bann. Han drar etter den dit hvor den er heime i sin forferdeligste form, til Java og Ny Guinea. Han finner en grunnleggende terapeutisk metode og gir kinin — det gamle middel mot „sumpfeberen“ — forebyggende også til friske. Han konstaterer at malariaen atter og atter blir spredt fra tilsynelatende friske ved hjelp av mygg. Og han foreslår den vegen, som også i dag er den eneste vi har: utryddelse av myggens utklekkingssteder.

Koch er blitt nesten 60 år. Han innleverer sin avskjedsansøking som leder av instituttet for infeksjonssykdommer i Berlin. Hvorfor? For endelig en

gang å være fri! For å hvile ut? Hvile ut — å nei. Mange bakterier er enno ikke oppdaget, den evige forskningsreise går videre. Den 60. fødselsdag blir feiret i Bulavajo (Rhodesia), hvor det gjelder å studere en usedvanlig interessant dyreepidemi. Og to år seinere finner en den utrettelige i Tysk-Sør-Afrika blant sovesyke negrer! Han utforsker sovesykens overføringsmodus, ikke noe dyr i omegnen er sikker overfor ham — overalt leter hans utrettelige øye etter sovesykens dødbringende trypanosomer.

Det lange opphold i tropene gikk ikke sporløst forbi Koch. Sine siste år tilbrakte han stadig i virksomhet og stadig forskende og hjelpende i Berlin. Hans siste tid førte ham dit hvor han først ble berømt, da han hadde funnet tuberkelbasillen og hadde lært å dyrke den. Tuberkulosen og sårinfeksjonene ble no hans største interesse. I 1910 endte dette forskerliv midt under arbeidet — slik som Robert Koch alltid hadde ønsket seg det.



Kolera i Egypt. Koleraepidemien i 1883 i Egypt brakte for første gang den unge bakteriolog fram i dagens lys. En tysk og en fransk delegasjon kappedes dengang om seierspalmen: kolerabasillen måtte finnes. Vårt bilde viser den tyske forskerkommisjon. Robert Koch er nummer tre fra høyre



Johannes Brahms i Schumanns heim. Grepet lytter fru Klara Schumann med sin eldste sønn til den unge musiker, som Robert Schumann begeistret hilser som den nye stjerne på musikkens himmel. Scene fra Ufa-filmen „Träumerei“ med Ulrich Haupt og Hilde Krahl

ET MØTE

En visjon
om Robert Schumann

„Hun er en gave ovenfra“, skrev Robert Schumann (i filmen spilt av Mathias Wieman) om sin hustru Klara, født Wieck, der alt som vidunderbarn hadde erobret Europas konsertsaler

„Jeg må tale med Dem...“ Franz Liszt (spilt av Emil Lohkamp), som med hele sitt unge rys autoritet setter seg inn for anerkjennelsen av den kjempende Robert Schumann, med Klara



„Et organ, bare for ungdommen og bevegelsen“, kalte Robert Schumann sitt „Nye tidsskrift for musikk“, som han startet i 1834. Dets program var kamp mot borgerlig middelmåktighet, mot stivnete overleveringer og alt filisteri. Nyromantikkenes bevegede tid, som gjenspeiles i dette programmet, denne nyformningens lid, da Europa gjennomgikk en avgjørende gjæringsprosess — også politisk — er bakgrunnen for en ny film fra Ufa, „Träumerei“, som viser Robert Schumanns livskamp ved sin tapre frues side

For kort tid siden hørte jeg igjen etter lang tid Robert Schumanns es-dur-kvintett. Angelika satt ved flygelet; hun spilte klavépartiet i det berømte verket. Jeg satte meg bort til henne, fulgte med i notene og lot den vidunderlige melodikk, dette kjærlighetens og lengselens språk, virke på meg. „Jeg må vel ha forandret meg meget“, sa jeg etterpå, „for aldri har denne musikken, som jeg alltid fant så vakker, grepet meg i den grad. Går kanskje først i de modne år forståelsen for denne tause inderlighet opp for en, eller er det tiden, som lærer oss å føle dypere?“ — „Det er tiden“, svarte Angelika, „vår tid, som bringer oss til å tenke over livet — enten vi vil det eller ei — og prøve dets verdier og forstå dem på ny.“

Det fins neppe en stor skapende musiker, der som Robert Schumann representerer den særegne tyske, eller rettere sagt kanskje den nordiske tyske karakter. I sin musikk og i sin forfattervirksomhet — han var samtidig en banebrytende forfatter, Franz Liszt kalte ham en av samtidens betydeligste! — og særlig også i sitt liv; i hans rene og kraftige, drømmende, men ikke på noen måte svermeriske vesen, i den ubetingede klarhet i anskuelsene, systematikken i hans villen, den fanatiske sannferdighet i hans tankegang, i selvpoffrelsen for verkene, som han ikke skapte for seg selv, men med nesten religiøs hengivenhet for almenheten; i hans uegennyttige inntreden for alt det han holdt for godt: han — oppdageren av c-dur-symfonien, var egentlig den første som erkjente Schubert i hele hans storhet og som på ny førte ham fram for verden og det tyske folk; hertil kommer hans utpregede forståelse for det nasjonale og vakre ikke bare i hans eget folk, men også i de andre nasjoner i Europa, for hvis musikalske egenart han gjorde seg til forkjemper.

Blant sine store musikalske samtidige blir Schumann, som ble født i 1810, bare overstrålt av den tre år yngre Richard Wagner; Chopin (1810) og Liszt (1811) samt Berlioz (1803) er stjerner med like stor berømmelse; og hvem vilde våge å tvile på deres betydning for verden, enn si for Europa.

Alle representerer de den europeiske romantikkens ånd, som oppflammet av revolusjonære idéer ga sin tids bevissthet nytt innhold. Ordet „ny“ spiller en avgjørende rolle i alle disse menns biografi. Deres verk er som flammer, der river seg løs fra den om nyforming kjempende tidsånds magma og stiger lysende opp gjennom deres selvvirkeliggjørelses rene kraft.

Schumann, den tragiske nybrottsmann i rekken av de tyske tidsfeller, har måttet betale sin kamp — der krevde en overanstrengelse av hans svake natur — med en tidlig død. Men enno før sin død, som han lenge ante og fryktet, sendte han med et testaments tone flammen i sin kunstneriske virken videre til den unge Johannes Brahms, eleven og vennen fra hans siste tid, til „gangen gjennom verden, hvor han kanskje vilde bli såret, men også vilde kunne vinne laurbær og palmer.“

Denne stille død i formørkelsen virker som en kampens fakkell gjennom århundret til oss. Vi hører hans rene stemme synge ny og på samme tid uendelig fortrolig i menneskehetens sang. Med ærefrykt begriper vi at laurbærene på hans panne er flettet med torner.

„Träumerei“... Skuespillerinnen Hilde Krahl i Ufas Robert Schumann-film med samme navn

Foto: Ufa - Charlotte Serda





GJENOPPSTÅTT KUNST

Det seingotiske alter i Niederrotweil er takket være restaureringsarbeidene gjenoppstått i sin opprinnelige skjønnhet

Et gløtt inn i verkstedet. Trestykket er blitt så ormstukkent at enkelte deler er falt av. Med sprøyten gir „billedlægen“ det ormstukkne trestykke en „injeksjon“. Herved blir det så hardt at de deler som er falt av, kan settes på igjen



Med en salve blir de overmalte fargelag løst opp og stykkevis fjernet... og den opprinnelige maling, den såkalte „innfatning“, kommer etter 300 år igjen til syne på kunstverkets ansikt



GJENOPPSTÅTT KUNST

I Niederrotweil, en liten badisk landsby ved Kaiserstuhl, hadde dette seingotiske utskårne alter, et av den anonyme mester H. L. s verk, ført en upåaktet tilværelse. Det var blitt ødelagt ved flere overmalinger. No er dette kunstverk blitt underkastet en inngående restaurering av Freiburgerkonservatoren Hübner



Med en opphetet væske blir fargen blåst på bildet. De originale farger blir derved herdet og festnet, og sammenhengt mellom fargemassene gjenopprettet. Av brukne tredeler blir limt på og bruddstedene retusjert med maling. På baksiden av kunstverket blir det boret dype hull inn i blokken og røttet med en syre, for å drepe treormen og samtidig også sikre trestykket mot seinere nye „angrep“





FISKEFANGST MED ELEKTRISITET

„Signal“ beretter her om en ny fiskefangstmetode, som er blitt vitenskapelig prøvd, og har hevdet seg i praksis

Bekken, som er omtrent en halv meter dyp, gjør en skarp knekk før den flyter ut fra skogen og inn på engen. En flatbunnet båt driver med strømmen, der står en tønne på den og foran den en mann. I hånden har han en hâv, som han no og da trekker opp av vannet. Den er velfylt med sprellende fisk som blir tømt opp i tønnen. Mannen arbeider uten å forhaste seg, og fangsten er ørreter, tykke, sprelllevende, pundstore ørreter. Likeså sikkert som håven slippes i vannet, trekkes den opp igjen fylt med fisk.

Iakttakeren kan gå langs elvebredden ved siden av båten og gjøre sine betraktninger. Hva betyr motoren på båten som slett ikke driver noen propell? Og hvorav kommer det at fiskene strømmer til håven fra alle hjørner og mørke skjul så snart den dyppes i vannet,

som om enhver vilde være den første?

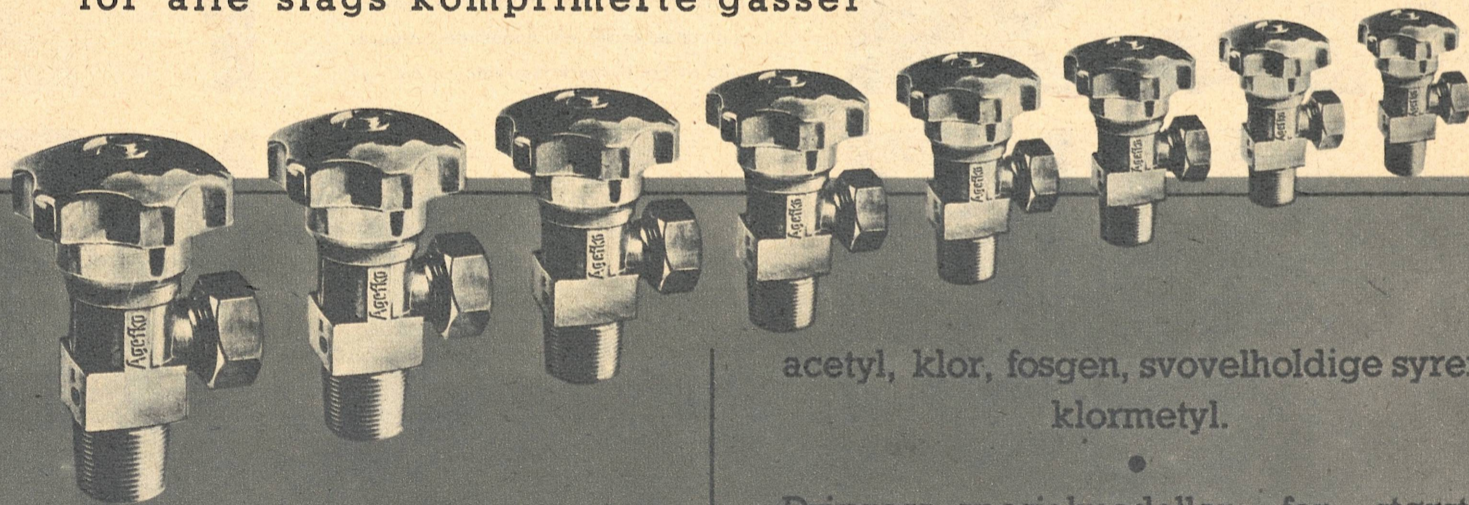
Håven har ikke bare en trestang, men en gummiisoleret kabel forbinder motoren med selve nettet, og dette består ikke av tråd, men av streng. En annen kabel fører ned til båtens flate kjøle og ender der i en pånaglet blekkplate. Bensinmotoren — nå skjønner vi det — driver en dynamo som forsyner såvel metallkjølen som metallnettet med den nødvendige strøm.

Straks håven, som fungerer som anode, stikkes ned i vannet, sluttes den elektriske strømkrets. Det er det samme som om vi satt i et badekar og fikk et elektrisk støt som lammet oss. Også fiskene blir forbigående lammet når de kommer inn i strømkretsen, men allikevel søker de viljeløse mot den positive pol. Fiskeren gjør en bevegelse, og fiskene ligger i nettet, en ny be-

Katoden Fra dynamoen, som drives av en bensinmotor, blir den elektriske strøm gjennom en kabel ledet til blekkplaten, som er naglet fast til båt kjølen

Stålflasker-Ventiler

Gjennomgangsventiler - Hjørneventiler
for alle slags komprimerte gasser



som kullsyre, surstoff, kvelstoff, edelgasser, pressluft, vannstoff, ammoniak,

acetyl, klor, fosgen, svovelholdige syrer, klormetyl.

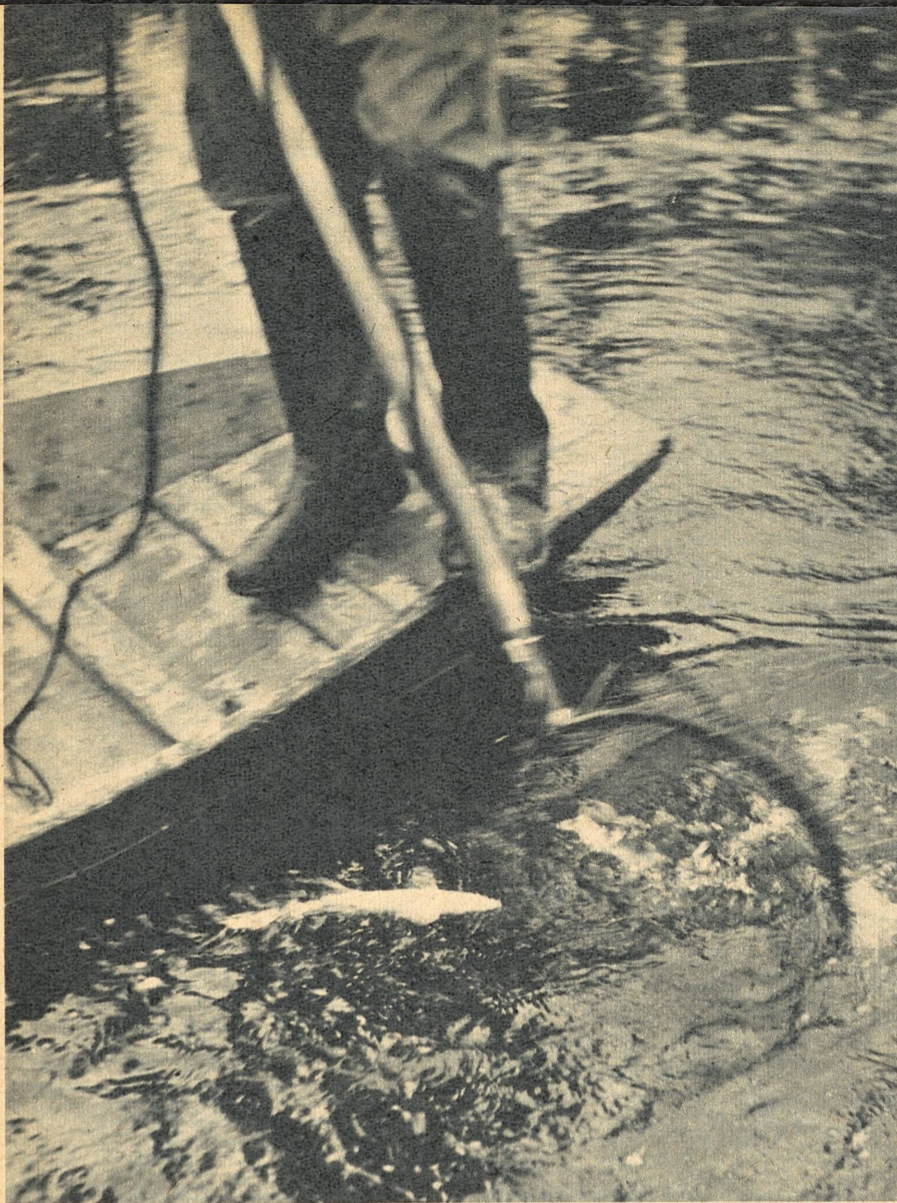
Drivgass-spesialmodeller for største ystelser, med kokegass, generatorgass, **Methan, Propan, Butan.**

KOHLENSÄURE-INDUSTRIE

AKTIENGESELLSCHAFT

ABTEILUNG VENTIL-FABRIK · BERLIN W 62

50 års praksis Beste verkstedsarbeid og hensiktsmessigste konstruksjoner garanterer størst mulig sikkerhet og billighet i drift for et hvert formål.



Anoden *En isolert kabel leder strømmen til håvnettet, som er flettet av streng, og som med magisk kraft trekker til seg den lett bedøvede fisk*

vegelse og de spreller i tønne ombord.

Hva er fordelene ved denne framgangsmåte? At man i løpet av korteste tid kan gjennomtråle og fiske ut et vann, og at fiskene kan fanges levende og uskadt. Bare når de kommer bort i den „tiltrekkende“ strømkretsen, lammes de et øyeblikk, men straks etter er de levende igjen. Den elektriske tiltrekningskraft virker bare på stor fisk. Strømmen blir virkningsløs av på de små og de minste fiskene. Da alle større

eksemplarer må i nettet, kan man søke seg ut akkurat dem man nettopp vil ha.

For rovfiskfangsten er det elektriske fangstredskap likefram en genial oppfinnelse. Derfor er det også bare tillatt statens folk å benytte det, mens det er forbudt for alle privatpersoner. Og det er vel og bra, for hverken fiskepleien eller sportsfisket må skades. Den elektriske fiskehåv vil bare bli benyttet der hvor bestanden og vannet trenger en grundig opprensning.

↓ **I praksis:** *et vannløp blir systematisk utfisket*




Er sirkelen virkelig rund?
 Deres tvil er berettiget; men her er Deres øye blitt offer for et optisk bedrag. Et Voigtländer-kameras skarpe øye lar seg imidlertid ikke vill-lede og tegner på den fin-kornede BESSAPAN-film naturen slik som den virkelig er! Gled Dem derfor, hvis De alt har et Voigtländer-kamera, eller husk på det når det igjen blir å få kjøpt.



Voigtländer



Olympia
 KONTORSKRIVEMASKINER
 REISESKRIVEMASKINER
 OLYMPIA skrivemaskiner er fremstillet av Olympia Büromaschinenwerke AG., Erfurt

Generalagentur for Norge:

G. A. GJESSING & Co. A/S, OSLO

Olympia salgssteder i Amsterdam, Belgrad, Budapest, Bukarest, København, Madrid, Paris, Rio de Janeiro, Stockholm, Zagreb. Olympia agenturer i alle verdens storbyer.

Europa på veg til en ny verdensanskuelse

Det europeiske menneskeideal er like så fjernt fra det amerikanske „enhetsmenneske” som fra „massemennesket” av bolsjevikisk preg. Å vise dette ideals vesen på grunnlag av historien er hensikten med den artikkelserie av dr. Heinz Graupner som nylig er begynt i „Signal”.

Han fortsetter den i dag med et betydningsfullt kapitel:

OPPDRADELSE

I LYS AV NYE ERKJENNELSER

Schiller kaller i sitt dikt „Das eleusische Fest” Ceres, åkerdyrkingens gudinne, „de ville seders temmerske”. Overakt i forgangne tiders sagn dukker der opp en gudinne — altså det kvinnelige element — når det gjelder å temme ville seder og dermed føre menneskeheten til en høyere utvikling. Det er dermed oppdragelsens ror som i høy grad blir overlatt til kvinnen. Når vi i dag sier at kvinnen er autonom i sin verden (se „Signal” nr. 20 side 36: „Kvinnen”), så må vi hertil bemerke at til denne verden hører i stort omfang barnas første oppdragelse.

Kunnskap er makt?

Det er to ting som beskjerfeger europeeren lidenskapelig ved oppdragelsesproblemet: veg og mål. Om målet er der i det forløpne århundre blitt utkjempet store ideologiske kamper, hvor sluttelig deisen „Kunnskap er makt” seiret. Den hilste oss da vi gikk inn gjennom skoleporten. Er det altså — slik må vi spørre — oppdragelsens mål å temme de ville seder eller å oppnå kunnskapens maktposisjon?

Vi tviler i dag mindre enn noensinne på at en omfattende kunnskap på rette sted, i det riktige hodet gir en overordentlig makt. Vi har imidlertid måttet erfare at kunnskap alene ikke er noen makt i seg selv. Man har engang påstått at oppdragelsen kan alt, og at menneskehetens framskritt kan ventes i og med innføringen av gode skolebøker. Dette var de ekstreme slutninger fra opplysningstiden, forfektet av den franske filosof Helvetius og den tyske pedagog Basedow, som begge levde i det attende århundre. Men ikke engang de humanistiske dannelsesidealers blomstringstid, som vi kan takke en stor del av den europeiske kultur for, formådde å rokke nevneverdig denne feilaktige vurdering av kunnskapen som maktfaktor. Der utviklet seg hint leksikonmenneske, hvis hjerne formelig inneholdt et kartotek, proppfullt med et kjempemessig kunnskapsstoff. Man behøvde bare å berøre disse „kartotekstufferne” for å høre årstall, levnetsløp,

data, navn og annet kunnskapsstoff sprudle fram av vedkommendes munn. Det dreide seg om et „dannet” menneske. Det hørte til god tone å blære seg med kunnskap, ikke med erkjennelser. Til erkjennelser hører ganske visst også kunnskap, men organisk føyd sammen akkurat som man føyer stein, bjelker, dører og vinduer sammen til et hus. Bare da er kunnskap makt.

Er det ikke noe liknende med hine klaverspillende døtre av den forgangne generasjon? De måtte drive på med musikk enten de var musikalske eller ikke. Ellers var de ikke „dannet”. De anstremte seg inntil de kunde lire av Beethovens „Måneskinnsosonate”, skjønt de heller vilde hatt en polka, riktignok spilt av andre. Oppdragelse kan alt, mente Helvetius, og kunnskap er makt mente det nittende århundre uten å begripe at Humboldt ikke ble et forbilde på europeiske åndsholdning gjennom dette dannelsesideal og Klara Schumann ikke derfor en stor pianistinne.

Oppdragesens skjebnegrenser

Den europeiske menneskehet glemte i sitt dannelseshovmot den store skjebnemakt hvert barn fikk med i vuggen, arvets makt. Den store matematikerfamilie Bernoulli og musikerfamilien Bach, for bare å nevne to eksempler, ble ikke til matematikere eller musikere gjennom oppdragelse, men gjennom sine arveanlegg. Her lar grensene for oppdragelsen seg tydelig trekke opp, og ikke bare de for den intellektuelle, men også den for den moralske oppdragelse.

Liksom Johann Sebastian Bach alltid vilde ha blitt en av de største europeiske musikere selv om man hadde oppdratt ham som rådsskriver eller læge, så forblir på den annen side moralsk mindreverdige asosiale til tross for alle oppdragelsestiltak. På en rystende måte har den tyske psykiater Lange påvist hvordan forbrytelse kan bli til skjebne. Mennesketvillinger kan som bekjent komme fra ett egg eller fra to egg. De eneggede har samme arveanlegg fordi deres arvestoff ble nøyaktig halvert

under utviklingen, det er også dem man lett forveksler med hverandre på grunn av deres ytre likhet. Disse eneggede tvillinger byr for menneskevitenskapen særlig takknemlige objekter, fordi de så overbevisende kan vise arveanleggenes makt.

Lange undersøkte no eneggede tvillinger, av hvilke i det minste den ene satt i fengsel. Herunder viste det seg at begge — i motsetning til de toeggede tvillinger — var henfallen til straff, altså enten var svindler eller knivstikker. Deres forbrytervirksomhet begynte omkring den samme alder — selv om de ikke var vokst opp i samme omgivelser! Den forbryterske tilbøyelighet hadde de i seg, den måtte skjebnebestemt komme fram. Helvetius vilde vel med kjennskapet til slike fakta selv ha ønublet over sin påstand om at oppdragelsen kan alt.

Oppdragelse til tross for arv

Man kunde med henblikk på berømte familier av lærde, musikere og forbrytere (som for eksempel ved en familie, hvor der blant 240 personer med dette navn — etterkommere etter et ektepar — befant seg 90 prosent kriminelle) overhodet tvile på verdien av oppdragelse. Oppdragelse til tross for arvelighet? Til hva? Arveanlegg er skjebne, med det nøyer man seg.

Nei, eksemplene viser bare at man ikke kan plukke roser hvor man har sådd hvete og at man ikke kan „oppdra” kokuspalmes til å trives i Europa. Nettopp i kjennskapet til den menneskelige naturs grenser ligger det veldige område man kan fylle gjennom oppdragelse.

Her åpenbarer det nye større oppdragelsesideal seg. Det gjelder å utvikle hos mennesket hva der ligger som spire hos det, men ikke å stoppe inn i det ytre viten og vesensfremmede ting. Ganske visst må mennesket også engang leve mot sin natur. Men den skapende side som ethvert menneske har, selv om det bare er i beskjedent omfang, kan det kun fylle på en utviklingens veg gjennom oppdragelse. Egentlig er mennesket det eneste levende vesen som virkelig kan oppdras, men som også må oppdras. Kultur er bare mulig hvor der oppdras, hvor det menneskelige utvikles. Men kultur er også midlet til oppdragelse, til temning av sedene.

Familie, skole, stat

Enhver oppdragelse begynner i heimen. Alle planer om å oppdra barn under statens eksklusive oppsyn er forblitt utopier. Familien, hvis ødeleggelse kommer på linje med en ødeleggelse av alle menneskehetens goder, er den naturlige vekst- og dannelsesbasis for barnet. Moren, den første egentlige oppdragerske, former barnet instinktsikrere enn faren, hvem det påhviler å bibringe det bud, normer og kunnskap og å oppdra det til respekt. Kvinnens nye stilling vil innrømme henne en vesentlig overvekt i oppdragelsen av barna i de første årene. Vi kan påstå at Europas utvikling vilde stå stille uten denne familiens rolle. Vi kjenner til dette gjennom ødeleggelsen av familien i Sovjetunionen (produkt: massemennesket) og oppsmuldringen av alle ekte

familiære band in den „amerikanske” del av De forente stater (produkt: enhetsmennesket). Jo lenger det utviklingsdyktige unge menneske blir under familiens oppdragende innflytelse, desto fruktbarere vil resultatet være, men bare under den forutsetning: der må ikke være noen uoverensstemmelse mellom familiens og statens oppdragelsesideal. Fra familiefelleskapet må barnet vokse inn i det større landsby-, by- og statsfelleskap, likesom familien jo også danner kimsellen i disse større samfunn.

Skolen er åndelig utdanningsanstalt. De åndelige verdier må kunne vokse organisk på den familiære oppdragelses hjerte- og karakterdannelse og — en stor oppgave for det frie europeiske menneske! — formidles slik at eleven oppdrar seg selv gjennom dem. Læreren styrer oppdragelsesbåten over kunnskapens hav, eleven ror den — i det forgangne, enno ikke helt forsvunne utdannelsesideal var eleven en viljeløs passasjer.

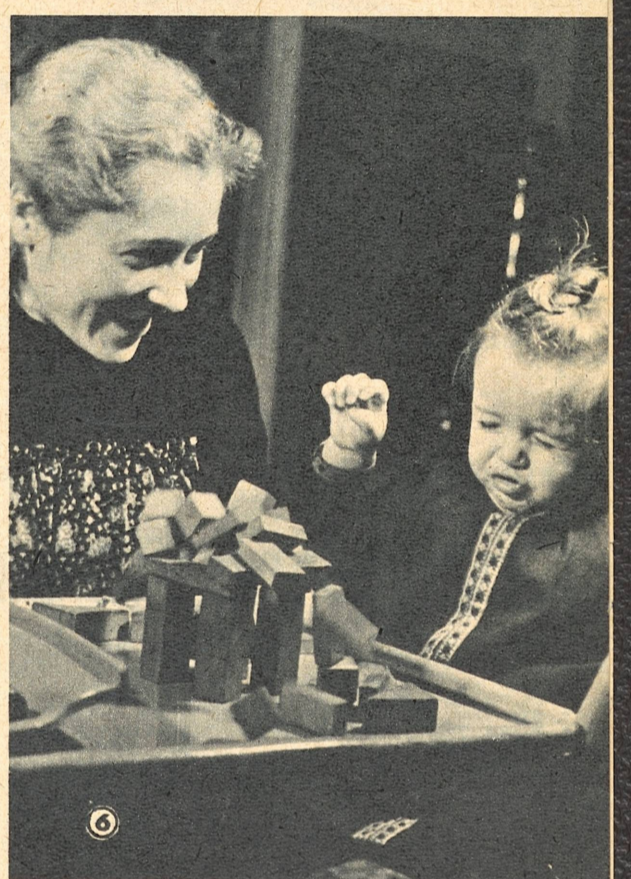
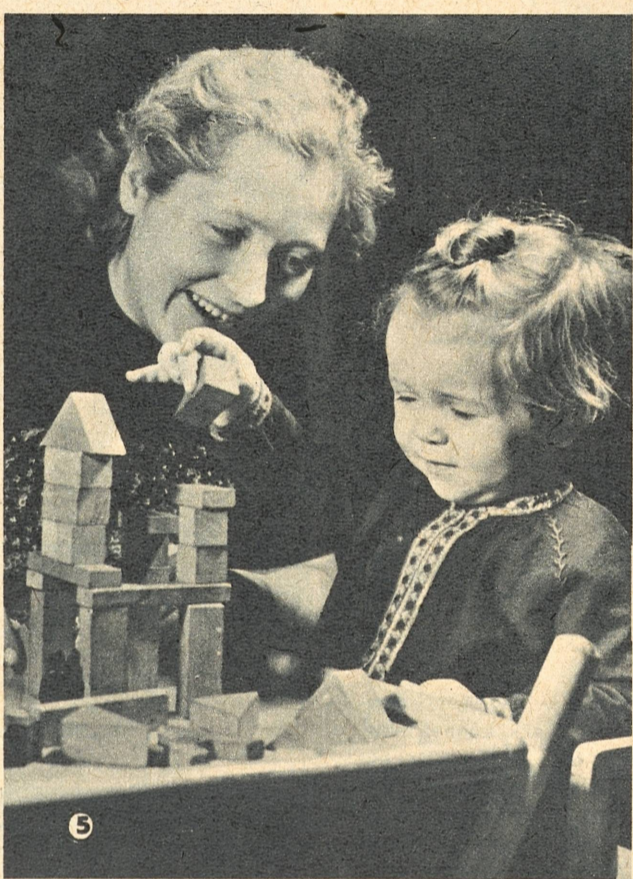
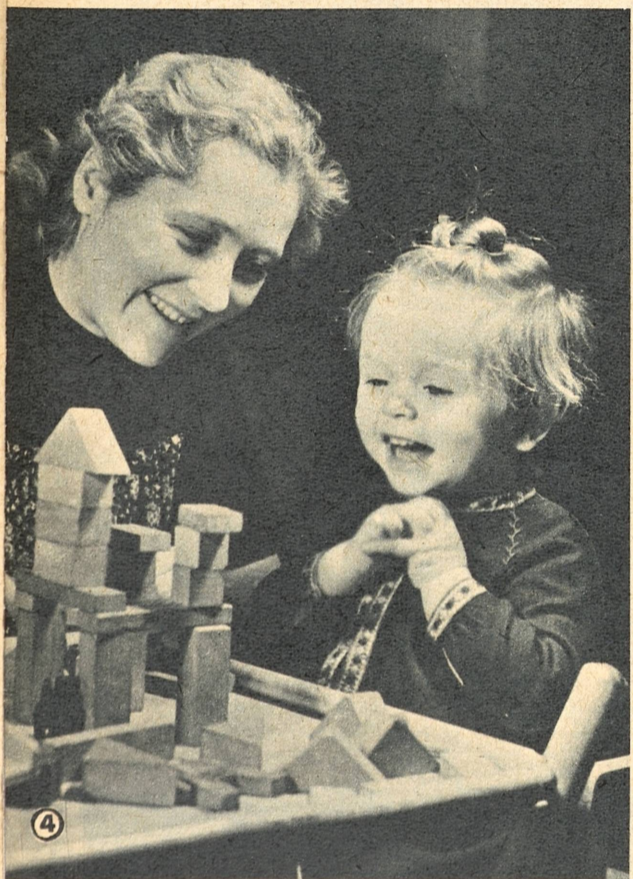
Staten er dessuten det universale oppdragelsesinstrument, som — bortsett fra all nasjonal forskjell — vil kreve for europeeren:

1. den fysiske oppdragelse må ikke undervurderes i forhold til den åndelige;
2. over fag- eller yrkesoppdragelsen må der settes en ideal oppdragelsesfaktor, herunder vil antikken stadig foresveve europeeren;
3. av krigens opplevelse vokser der fram forståelsen av ved karakterdannelsen å rette blikket på ansvars glede, beslutnings- og viljekraft.

Eksempel og kjærlighet

Oppdragelse er eksempel og ellers intet annet enn kjærlighet, sier den store oppdrager Fröbel. Dersom mor, far, læreren eller statens representanter, altså oppdragerne i enhver betydning, ikke selv praktiserer hva de lærer eller som de vil se hos sine lærlinger, da er all møye forgjeves. Dette betyr for oss alle, dersom vi ikke vil ødelegge Europas misjon i roten, arbeid med oss selv, utvikling og forming av våre egne anlegg — det store mål med en ny blomstring foran oss. Forbilde kan vi bare være når vi har oppdratt oss selv ved vår tilværelses strenghet og fylle, ved vår tids gigantiske oppgaver og i våre naturlige anleggs harmoni. Oppdragelse av den kommende generasjon betyr først og fremst oppdragerens selvoppdragelse.

Oppdragelse er aldri noe kaldt forstands-anliggende, som man i høy grad trodde endog for bare få decennier siden og som er idealet i Sovjetunionen og i USAs merkantilisme. Oppdragelse er en hjertesak, et spørsmål om ekte følelser og kjærlighet. Hvor kan disse forutsetninger blomstre rikere enn i Europa? La oss pleie dem, enhver av oss, for enhver er en eller annen gang i sitt liv oppdrager. Vi må bare være klar over de drivende krefter som beveger vårt kontinent. Med den riktige erkjennelse av veg og mål for en slik skapende oppdragelse åpner vi de vide områder av europeiske muligheter — med dem nyttiggjør vi i vårt kontinents mennesker stadig den rikdom av ferdigheter og egenskaper som er dets store aners arv.



Vi bygger et hus

Det er moren som tar seg av det vesle barnets oppdragelse. Hun passer og pleier det, hun leiker med det, iakttar barnets egenskaper som først kommer for dagens lys under leik og leder dem i de riktige baner. Her bygger en mor sammen med sin lille datter et hus. Barnet vet naturligvis enno ikke hvorledes man gjør det, men det følger oppmerksomt med i hva moren gjør (1) og legger så selv ivrig stein på stein (2 og 3). Det jubler av fryd når arbeidet lykkes (4). Jo høyere huset blir, desto vanskeligere og farligere er det å bygge videre. I stort alvor og ansent til fingerspissene er barnet no med på leiken (5). Da styrter byggverket sammen. Barnet rykker forskrekket tilbake (6) og blir sint fordi det pene huset ikke står lenger. Men i neste øyeblikk bryter dog den barnlige ødelegelseslyst igjennom og begeistret kaster det også de siste steinene hulter til bulter ((7 og 8). Leiken kan begynne forfra igjen.

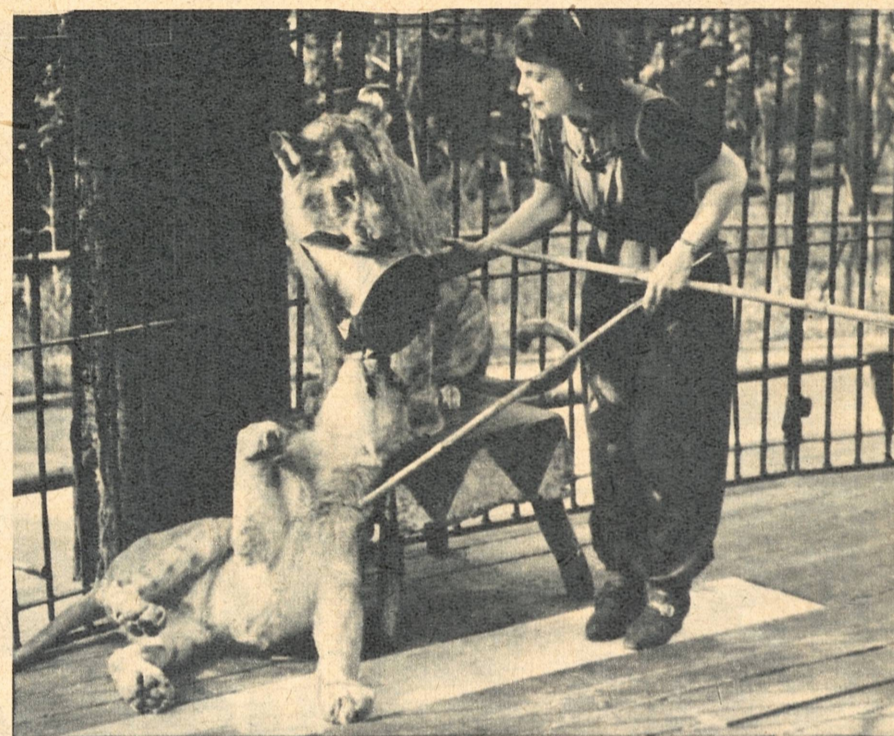




Et framtidens varieténummer. Bjørnene er svært glad i å leike og er lykkelige når et menneske gir seg av med dem. Under leiken prøver oppassersken på å finne ut hva dyret har særlig anlegg for. Det kan ha sin betydning for en seinere dressur



Sjimpansebabyen i reiver. Sjimpansemoren døde en dag etter nedkomsten. I barnesykehuset ble babyen med største omhu og tålmodighet brakt godt igjennom den første kritiske tid. „Barnefrøkenen“ i dyrehagen yter vitenskapen en stor tjeneste med oppdrett av dette sjeldne dyr



Er den godt opplagt i dag? På uttrykket i øynene kan dyrevoktersken se i hvilken stemning løveungen befinner seg. Erfaring og innstillingsevne sier henne om hun kan våge å leike med den. Det er ikke helt ufarlig å omgås rovdyrunger, det forlanges konsentrasjon og evne til lynsnar omstilling



Kjærtegn på distans. Isbjørner er meget farligere enn brune bjørner, men de er likeså glad i å leike. Dyrevoktersken må forstå å skaffe seg respekt hos sine myndlinger, men allikevel la dem føle ens sympati. Det må skapes et tillitsforhold mellom henne og dyret

Krigen har skapt et nytt kvinneyrke:

Dyrevoktersken

Det å se kvinnene i dyrehagene, ikke lenger som besøkende foran gitterne, men som dyrevoktere bak gitterne, er et nytt og uvant bilde. Alle-rede i lang tid har forskjellige dyrehager i Tyskland anvendt kvinner som leikekamerater og oppassersker særlig for de unge dyr. Det dreier seg om kvinner fra de forskjellige yrker. Bare en del av dem har hittil hatt føling med dyrehagene, f. eks. ved at mannen var rovdyrvokter eller at faren var dyrlæge.

Butikkdamer, sydamer og kvinner som hittil har arbeidet i kunstindustrien, har oppgitt sitt hittidige yrke, tatt på seg blå oveisalls og skapt seg et nytt virkefelt på det område i dyrehagene som hittil har vært forbeholdt mannen. Et virkefelt, i hvilket de med de kvinnelige egenskaper som tålmodighet, forståelsesfullhet, omhu og tilpassings-evne, forenet med mot og interesse, utøver et mildt herredømme over de dyr som er betrodd dem.

Når en som besøkende i en zoologisk hage står foran et bur og ser den samme isbjørnen dag etter dag gå de samme tre meter fram og tre tilbake, da får en en anelse om ensformigheten ved dette liv bak gitteret. Her er kvin-nenes innsats i høy grad på plass. Det ligger godt til rette for den kvinnelige

egenart å beskjeftige seg med sine myndlinger. En har f. eks. kunnet iakt-ta at de ellers lett flegmatiske og apatiske menneskeaper ble meget liv-ligere når en ung dyrevokterske med stor tålmodighet beskjeftiget seg med dem og på en behendig og oppfinnsom måte understøttet deres leike- og etter-apingslyst.

Framfor alt har imidlertid det unge dyr, som først skal vokse inn i dyre-hagens verden, bruk for den kvinne-lige omhu. Det trenger en forståelses-fulle kamerat som leiker med det, dem-per dets overmot og møter dets ube-regnelighet med besluttosomhet. Ofte må oppasserskene i smådyrhagen så å si være mor for mangt et foreldreløst ungt dyr. Når den ofte meget vanskelige oppdrett av en slik dyreunge lykkes, så er det ved den kvinnelige omsorg oppnådd et godt resultat, ikke bare til gagn for vitenskapen.

Nettopp i denne krigens tid, da den vitenskapelige forskning ikke kan arbeide i oversjøiske land, er det særlig viktig å kunne bevare verdifulle og ofte uerstattelige samlinger av dyr. Kvinnen som no er rykket inn i dyre-hagene i mannens sted, viser at hun ikke bare kan erstatte ham, men at hun her har skaffet seg et virkefelt som er blitt henne en hjertesak.

Vakkert og velpleid hår



med

Bealle



Tannstein

oppstår ved spyttavsondringer, blander seg med matrester, avstøtte slimhuddeler osv. Den sitter for det meste overfor utgangene fra spyttkjertlene. Det er meget viktig å la tennene regelmessig undersøke av en tannlæge og la ham fjerne tannsteinen. Forlang vår gratis-brosjyre „Gesundheit ist kein Zufall“ fra Chlorodont-Fabrik, Dresden N 6.

Chlorodont

viser vegen til riktig tannpleie.

KHASANA

Dr K

PERI

KHASANA

**KOSMETISKE
VERDENSMERKER**

Dr. H. H. H. H.

Forhandler:
MIDELFART & CO. A/S.
OSLO - Rosenkrantzgaten 3.

PERI

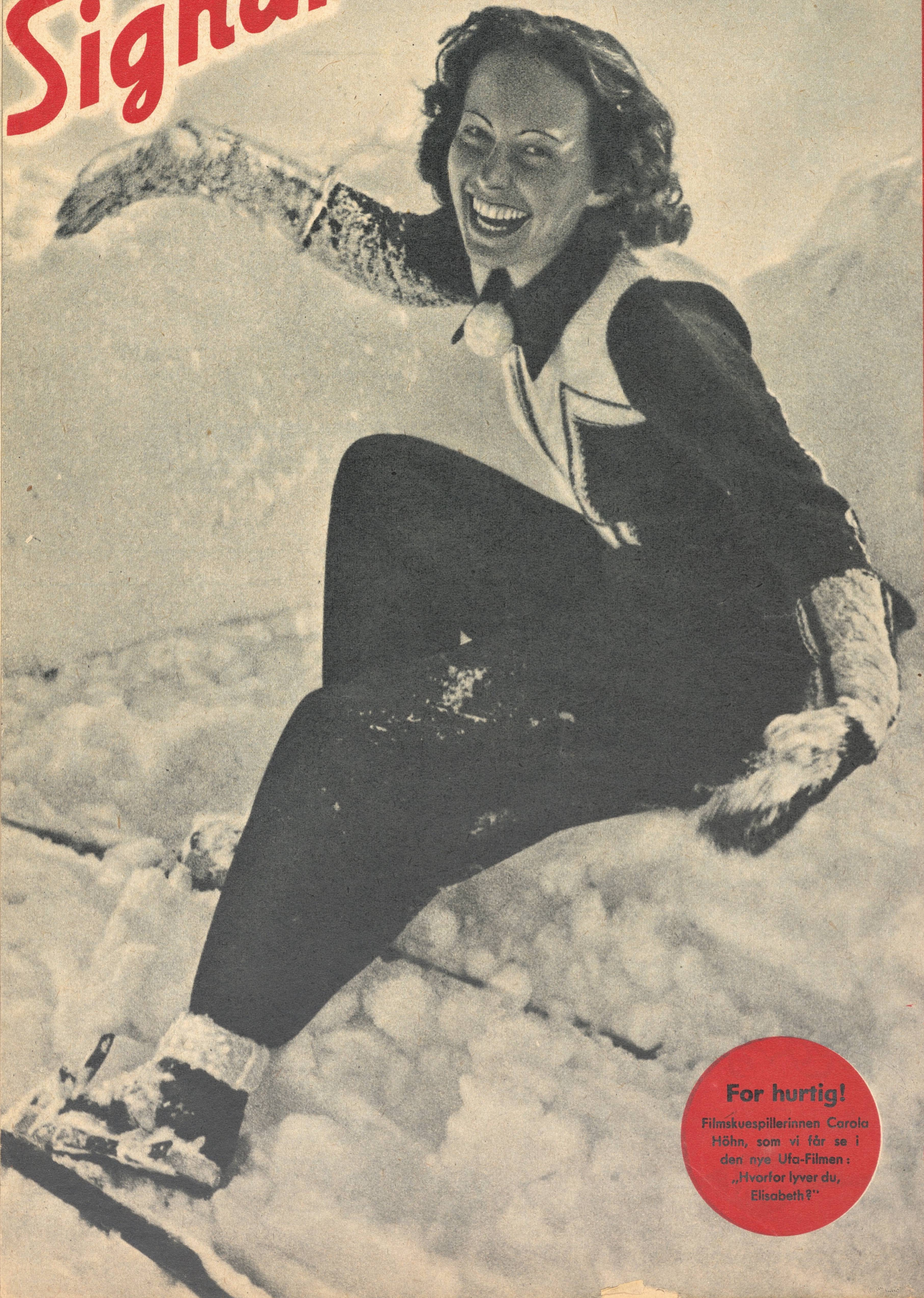
B O H N



MOUSON LAVENDEL

WHEN

Signal



For hurtig!

Filmskuespillerinnen Carola Höhn, som vi får se i den nye Ufa-Filmen: „Hvorfor lyver du, Elisabeth?“